

"Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող 400-500 մմ տրամագծի պողպատե խողովակաշարի ապամոնտաժում" աշխատանքային նախագծի

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

Փետրվար, 2020թ.

Պատվիրատու՝ "Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ

**Մշակող՝
"ԷՅ ԹԻ ԷՄ ԷՍ Սոլյուշնս" ՍՊԸ**

ATMS Solutions

"ԷՅ ԹԻ ԷՄ ԷՍ Սոլյուշնս" ՍՊԸ
Հայաստան, Երևան, 0010
Հանրապետության Հրապարակ
Վ. Սարգսյան 26/3, գրասենյակ 713 Յեռ.
+37410 583643, Բջջ. +37499 109495
info@atms.am, www.atms.am

"Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող 400-500 մմ տրամագծի պողպատե խողովակաշարի ապամոնտաժում"

աշխատանքային նախագիծ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

"Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող 400-500 մմ տրամագծի պողպատե խողովակաշարի ապամոնտաժում"

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԾԻ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

"ԷՅ ԹԻ ԷՄ ԷՍ Սոլյուշնս" ՍՊԸ տնօրեն _____ Ա. Տեր-Թորոսյան

" ____ " _____ 2020թ.

"ԷՅ ԹԻ ԷՄ ԷՍ Սոլյուշնս" ՍՊԸ

Հայաստան, Երևան, 0010
Հանրապետության Հրապարակ
Վ. Սարգսյան 26/3, 7-րդ հարկ
Գրասենյակ 713
Հեռ.՝ +37410 583643
Բջջ.՝ +37499 109495
info@atms.am
www.atms.am

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 4
- 2. ՀԱՊԱԿՈՒՄՆԵՐ 4
- 3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒԵՆՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿՈՐՈՒՄԸ..... 5
- 4. ԾՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԿՐԱ ԱՉԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԴԱՇՏԸ..... 5
- 5. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒԵՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ 9
 - 5.1 Նախատեսվող գործունեության հողատարածքը..... 10
 - 5.2 Նախատեսվող գործունեության հիմնական փուլերը և հաջորդականությունը 10
 - 5.3 Աշխատանքների իրականացման ժամանակացույցը 10
 - 5.4 Պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման տեխնիկական բնութագրերը 11
 - 5.5 Ջրային ռեսուրսների պահանջի և կեղտաջրերի հաշվարկ 12
 - 5.6 Թափոնների կառավարում..... 13
- 6. ԾՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ 13
 - 6.1 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի ֆիզիկա-աշխարհագրական նկարագիրը, ռելիեֆը և լանդշաֆտը 13
 - 6.2 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի երկրաբանությունը 14
 - 6.3 Հիդրոերկրաբանություն..... 15
 - 6.4 Սեյսմատեկտոնիկ և սողանքային պայմաններ 15
 - 6.5 Տարածաշրջանի հողերի նկարագիրը 16
 - 6.6 Կլիման և օդերևութաբանական պայմանները 17
 - 6.6.1 Ձերմաստիճանը 17
 - 6.6.2 Խոնավությունը 17
 - 6.6.3 Մթնոլորտային տեղումները 18
 - 6.7 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի բուսական աշխարհը 18
 - 6.8 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի կենդանական աշխարհը 22
 - 6.9 Տարածաշրջանի հատուկ պահպանվող տարածքները 26
 - 6.10 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանների համայնքների նկարագիրը և սոցիալ տնտեսական վիճակը..... 27
 - 6.11 Պատմամշակութային և բնության հուշարձանները 28
- 7. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ 31
 - Հավելվածների մաս..... 33

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1.1	Պատվիրատու՝	"Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ
1.2	Ձեռնարկող՝	"Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ
	Փաստացի գործունեության հասցեն և հեռախոսահամարը՝	ՀՀ, ք. Երևան, Վարդանանց փակուղի 8ա +37410 548917
1.3	Նախատեսվող գործունեության վարչական տարածքը՝	Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական տարածք (Նկար 1)
1.4	Հիմնական գործունեության տեսակը՝	Ջրամատակարարում
1.5	Աշխատանքային նախագծի մշակող՝	"Ղազարյան Շին" ՍՊԸ
	Աշխատանքային նախագծի մշակողի հասցեն՝	ՀՀ, ք. Երևան, Մամիկոնյանց 6, բն. 35 +37498 170888
1.6	Նախնական գնահատման հայտի մշակող՝	"ԷՅ ԹԻ ԷՍ ԷՍ Սոլյուշնս" ՍՊԸ
	Աշխատանքային նախագծի մշակողի հասցեն՝	ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 26/3, գրասենյակ 713, +37410 583643

2. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ՀՀ՝	Հայաստանի Հանրապետություն
ՍՊԸ՝	Սահմանափակ Պատասխանատվությամբ Ընկերություն
ՓԲԸ՝	Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
ՊՈԱԿ՝	Պետական Ոչ Առևտրային Կազմակերպություն

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄԸ

Իրականացվող գործունեության նպատակն է ապամոնտաժել ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական տարածքներով անցնող 400-500 մմ տրամագծով պողպատե խողովակաշարերը՝ ի կատարումն ՀՀ վարչապետի 2019 թվականի ապրիլի 15-ի թիվ 02/12.4/17623 հանձնարարականի և ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության "Սևան ազգային պարկ" ՊՈԱԿ-ի տնօրենի 2019 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ 25-1006 գրության (Հավելված 1), այն է. "Սևան" ազգային պարկի 1905 մ բացարձակ նիշից ցածր տարածքներում գտնվող շենք-շինությունները և ենթակառուցվածքները (ջրագծերը և այլն) անհրաժեշտ է սեղմ ժամկետներում ապամոնտաժել և տեղափոխել:

2014թ.-ի հունիսի 21-ին ընդունված "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 6-րդ կետի 3-րդ ենթակետի համաձայն, ջրային տնտեսության բնագավառում՝ 300 մմ և ավելի տրամագծով և 1 կմ և ավելի երկարությամբ ջրամատակարարման համակարգերին կամ մայր ջրանցքներին ամնչվող նախատեսվող գործունեությունները ենթակա են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության՝ Գ կատեգորիայի նախատեսվող գործունեության տեսակների համար սահմանված ընթացակարգով:

4. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԴԱՇՏԸ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության հիմնական պահանջները սահմանված են 21.06.2014 թ.-ին ընդունված "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքով: Այն կարգավորում է շրջակա միջավայրի վրա հիմնադրույթային փաստաթղթի և նախատեսվող գործունեության ազդեցության փորձաքննության իրավական, տնտեսական և կազմակերպական հիմունքները:

"Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքը

Օրենքը նկարագրում է Հայաստանում տարաբնույթ ծրագրերի և գործունեությունների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման (այսուհետ՝ ՇՄԱԳ) և բնապահպանական փորձաքննության գործընթացները: Օրենքում օգտագործվող հիմնական սահմանումները բերված են հոդված 4-ում: Օրենքի հիմնական առարկաներն են՝

- Հիմնադրույթային փաստաթուղթը՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող փաստաթղթի (քաղաքականություն, ռազմավարություն, հայեցակարգ, ուրվագիծ, բնական ռեսուրսների օգտագործման սխեմա, ծրագիր, հատակագիծ, քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթուղթ) նախագիծ:
- Նախատեսվող գործունեությունը՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական և տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում:

"Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող 400-500 մմ տրամագծի պողպատե խողովակաշարի ապամոնտաժում"

աշխատանքային նախագիծ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

Օրենքի հոդված 6-ը սահմանում է գնահատման և փորձաքննության նպատակն ու խնդիրները, իսկ հոդված 7-ը թվարկում է ՇՄԱԳ և փորձաքննության գործընթացում դիտարկվող շրջակա միջավայրի օբյեկտները և բնութագրերը: Օրենքի գլուխ 2-ը (8-13 հոդվածները) նկարագրում են ՇՄԱԳ և փորձաքննության գործընթացի հիմնական մասնակիցների լիազորությունները:

Հոդված 14-ը թվարկում է ՇՄԱԳ և փորձաքննության ելթակա հիմնադրույթային փաստաթղթերի բնագավառները և նախատեսվող գործունեությունների տեսակները, որոնք ըստ բնագավառների դասակարգվում են Ա, Բ և Գ կատեգորիայի ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող աստիճանի:

Օրենքի հոդված 16-ի համաձայն նախատեսվող գործունեությունների փորձաքննությունն իրականացվում է երկու փուլով՝ նախնական և հիմնական: Նախնական փուլում կազմվում է նախատեսվող գործունեության գնահատման նախնական հայտը, որի փորձաքննության հիման վրա (Ա կամ Բ կատեգորիայի գործունեության դեպքում) կազմվում է տեխնիկական առաջադրանք, ինչը հիմք է ծառայում ՇՄԱԳ հաշվետվության մշակման համար: Նախնական փորձաքննության տևողությունն է 30 աշխատանքային օր: Եթե փորձաքննության ընթացքում որոշվում է, որ նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է Գ կատեգորիայի, ապա ձեռնարկողին նախնական գնահատման հայտի հիման վրա տրվում է փորձաքննության եզրակացություն:

Հոդված 18-ը սահմանում է հիմնադրույթային փաստաթղթի ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվության և նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ հաշվետվության բովանդակությանը ներկայացվող պահանջները: Հոդված 19-ը նկարագրում է փորձաքննության հիմնական փուլը: Սույն հոդվածի 4-րդ կետի համաձայն փորձաքննության հիմնական փուլի ժամկետները չպետք է գերազանցեն հիմնադրույթային փաստաթղթի և նախատեսվող գործունեության Ա կատեգորիայի դեպքում մինչև 60 աշխատանքային օր, իսկ նախատեսվող գործունեության Բ կատեգորիայի դեպքում մինչև 40 աշխատանքային օր:

Օրենքի հոդված 26-ը սահմանում է ՇՄԱԳ և փորձաքննության ընթացքում հանրային ծանուցմանը և քննարկումների իրականացմանը ներկայացվող պահանջները: Հանրության ծանուցումը իրականացվում է մինչ լուծումները կամ քննարկումները ամսվազն 7 աշխատանքային օր առաջ զանգվածային լրատվամիջոցներով, հայտարարություններով և էլեկտրոնային փոստով: Հանրային ծանուցումը և քննարկումները իրականացվում են 19.11.2014 թ.-ի ՀՀ կառավարության "Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին" թիվ 1325-Ն որոշմամբ:

"Թափոնների մասին" ՀՀ օրենքը (2004 թ.) սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքի 3-րդ գլուխը նկարագրում է թափոնների նորմավորման, հաշվառման, անձնագրավորման ընթացակարգերը: Օրենքում ներկայացված են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները, ինչպես նաև թափոնների գործածության ոլորտում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները: Օրենքի կիրարկումն ապահովվում է մի շարք կառավարության որոշումների և բնապահպանության նախարարի հրամաններով: Մասնավորապես արտադրության և սպառման թափոնների դասակարգումը ըստ վտանգավորության դասի իրականացվում է ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006 թ.-ի հոկտեմբերի 26-ի "ՀՀ տարածքում գոյացող արտադրության և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին" հրամանի համաձայն:

"Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին" ՀՀ օրենքը (2006 թ.) կարգավորում է ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների՝ որպես բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, կրթական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական,

"Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող 400-500 մմ տրամագծի պողպատե խողովակաշարի ապամոնտաժում"

աշխատանքային նախագիծ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

ռեկրեացիոն արժեք ներկայացնող Էկոհամակարգերի, բնության համալիրների ու առանձին օբյեկտների բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները: Օրենքը դասակարգում է ՀՀ-ում հատուկ պահպանվող տարածքները. ա) ըստ նշանակության (միջազգային, հանրապետական և տեղական բնության հատուկ պահպանվող տարածքների) և բ) ըստ կատեգորիայի (պետական արգելոցի, ազգային պարկի, պետական արգելավայրի և բնության հուշարձանի):

Օրենքը նկարագրում է բնության հատուկ պահպանվող տարածքների պահպանության ռեժիմները, պահպանության իրականացումը, օգտագործումը և վերահսկողությունը, սահմանում է պետական մարմինների իրավասությունները, ինչպես նաև բնության հատուկ պահպանվող տարածքներն օգտագործողների իրավունքներն ու պարտականությունները:

"Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին" ՀՀ օրենքը (1994 թ.) կարգավորում է արտանետման թույլտվությունները և սահմանում է մթնոլորտային օդի աղտոտման սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները: Աշխատավայրերում, բնակելի և հասարակական վայրերում, բնակարանային տնտեսություններում, ինչպես նաև շինարարական հրապարակներում աղմուկի թույլատրելի սահմանային նորմերը սահմանվում են ենթաօրենսդրական ակտերով: Դրանցից են՝ ՀՀ կառավարության "Մթնոլորտային օդի վրա վնասակար ներգործությունների պետական հաշվառման կարգը հաստատելու մասին" թիվ 259, "Մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի արտանետումների և ֆիզիկական վնասակար ներգործությունների սահմանային թույլատրելի մակարդակների նորմատիվների և արտանետումներ կատարելու թույլտվություններ տալու մասին" թիվ 192 և "Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների - ՍԹԿ) և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների բանաժ գազերում վնասակար նյութերի պարունակության սահմանային թույլատրելի նորմատիվները հաստատելու մասին" թիվ 160-Ն որոշումները:

ՀՀ Հողային օրենսգիրքը (2001 թ.) սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսավարման տարբեր կազմակերպական-իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը: Համաձայն Օրենսգրքի ՀՀ հողային ֆոնդը դասակարգվում է ըստ հետևյալ կատեգորիաների. 1) գյուղատնտեսական նշանակության, 2) բնակավայրերի, 3) արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության, 4) Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների, 5) հատուկ պահպանվող տարածքների, 6) հատուկ նշանակության, 7) անտառային, 8) ջրային և 9) պահուստային հողերի:

Օրենսգրքի Գլուխ 6-ը նկարագրում է Էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների հողերը և դրանց հետ գործածությանը վերաբերվող ընդհանուր դրույթները:

"Բուսական աշխարհի մասին" (1999 թ.) և **"Կենդանական աշխարհի մասին"** (2000 թ.) ՀՀ օրենքները սահմանում են ՀՀ բույսերի և կենդանիների պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման, վերարտադրության ու կառավարման, ինչպես նաև կենսաբազմազանության վրա

մարդկանց գործունեության ազդեցությունը կարգավորելու քաղաքականությունը: Այս օրենքների հիմնականպատակը բուսական/կենդանական աշխարհի և կենսաբազմազանության պահպանության ապահովումն է: Այն նաև սահմանում է տեսակների՝ մասնավորապես Էնդեմիկ և վտանգված, մոնիտորինգի և գնահատման ընթացակարգերը:

"ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին" թիվ 71-Ն և **"ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին"** թիվ 72-Ն ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի որոշումները սահմանում են ՀՀ բուսական և կենդանական աշխարհների հազվագյուտ, անհետացած ու անհետացող, կրճատվող, ոնորոշ տեսակների կենսաբանությունը, թվաքանակը, տարածման վայրերը և ձևաբանությունը:

"ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին" ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. N 781-Ն որոշումը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման ընթացակարգը:

"Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգը հաստատելու, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2002 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 1622-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու և 2001 թվականի ապրիլի 12-ի թիվ 286-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին" թիվ 1396-Ն որոշումը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հողի բերրի շերտի (այսուհետ՝ բերրի շերտ) նպատակային և արդյունավետ օգտագործման հետ կապված հարաբերությունները՝ հանումը, տեղափոխումը, պահպանումը և հաշվառումը:

"Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թ.-ի հուլիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին" թիվ 1404-Ն ՀՀ կառավարության որոշումը սահմանում է հողի բերրի շերտի հանման նորմերը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու արդյունավետ օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները՝ հողային աշխատանքներ կատարելիս հողերի պահպանությունն ապահովելու, ցածր արդյունավետություն ունեցող հանդակների բերրիությունը բարձրացնելու և ռեկուլտիվացվող հողերի բերրիությունը վերականգնելու համար:

"Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը հաստատելու մասին" թիվ 80-Ն որոշման մեջ ներկայացված է ՀՀ Արարատի մարզի պատմամշակութային հուշարձանների ցանկը:

"Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին" թիվ 967-Ն ՀՀ կառավարության որոշում

ՀՀ կառավարության 30.05.2002 թ.-ի **"Սևան" ազգային պարկ պետական հիմնարկը վերակազմակերպելու և "Սևան" ազգային պարկ պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կանոնադրությունները հաստատելու մասին"** թիվ 927-Ն որոշման համաձայն, ռեկրեացիոն և տնտեսական գոտու վարձակալված տարածքներում քաղաքաշինական գործունեությունը թույլատրվում է իրականացնել միայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ բնապահպանական և քաղաքաշինական փորձաքննության դրական եզրակացության դեպքում»:

5. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Աշխատանքային նախագծի հիմքը՝ "Սևան ազգային պարկ" ՊՈԱԿ-ի տնօրենի 2019 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ 25-1006 գրությունն է (Հավելված 1) ուղղված "Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ին, համաձայն որի "Սևան" ազգային պարկի 1905 մ բացարձակ նիշից ցածր տարածքներում գտնվող շենք-շինությունները և ենթակառուցվածքները (ջրագծերը և այլն) անհրաժեշտ է սեղմ ժամկետներում ապամոնտաժել և տեղափոխել:

Նախագիծը մշակվել է "Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ պատվերով՝ Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների ղեկավարների կողմից տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքների հիման վրա:

Ապամոնտաժման ենթակա են 400-500 մմ տրամագծով երկու պողպատե խողովակաշարեր՝ մեկը 10.5 կմ, մյուսը՝ 1.8 կմ երկարություններով: Նշված խողովակաշարերի ուղեգծերը ծանրաբեռնված չեն շինություններով և այլ իրավունքներով:

Նախատեսվող գործունեության արբանյակային քարտեզը՝ խողովակաշարերի ուղեգծերի նշագրմամբ, բերված է **Նկար 1**-ում, իսկ դրանց իրադրային հատակագծերը ներկայացված են **Հավելված 2**-ում և **Հավելված 3**-ում:

Նկար 1. Նախատեսվող գործունեության տեղակայման արբանյակային քարտեզը

5.1 Նախատեսվող գործունեության հողատարածքը

Ապամոնտաժման ենթակա պողպատե խողովակաշարերը գտնվում են Սևան ազգային պարկի տարածքում՝ Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական շրջաններում: Խողովակաշարերից մեկը՝ 10.5 մ երկարությամբ, անցնում է Ծովագյուղ համայնքի վարչական տարածքով (Հավելված 2), Մ-4 "Երևան-Սևան-Իջևան" և Մ-14 "Շորժա-Վարդենիս" ավտոճանապարհներին աջ կողմից հարող ուղեգծով: Երկրորդ խողովակաշարը՝ 1.8 մ երկարությամբ, անցնում է Լճաշեն համայնքի վարչական տարածքով (Հավելված 3), Մ-10 "Սևան-Մարտունի-Գետափ" ճանապարհի աջակողմյան հատվածով: Ապամոնտաժվող խողովակաշարերի հեռավորությունները ավտոճանապարհներից ներկայացված են իրադրային սխեմաների վրա (Հավելված 2 և Հավելված 3):

5.2 Նախատեսվող գործունեության հիմնական փուլերը և հաջորդականությունը

Աշխատանքային նախագծի համաձայն, նախատեսվող գործունեությունը նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ փուլերով և հաջորդականությամբ՝

1. Նախապատրաստական աշխատանքներ
2. Խրամուղիների մշակում՝ հողային աշխատանքներ
3. Խողովակաշարերի կտրում
4. Ապամոնտաժման, դուրս բերման և տեղափոխման աշխատանքներ
5. Կողալիցքի՝ հողային հանույթի և բերրի շերտի ետլիցքի աշխատանքներ
6. Ուղեգծի հարթեցման և բուսականության նախկին տեսքի վերականգնման աշխատանքներ:

5.3 Աշխատանքների իրականացման ժամանակացույցը

Նախատեսվող աշխատանքների իրականացման ժամանակացույցը բերված է ստորև Աղյուսակ 1-ում, իսկ աշխատանքների կազմակերպման ֆունկցիոնալ սխեման բերված է Հավելված 4-ում:

Աղյուսակ 1. Աշխատանքների իրականացման ժամանակացույցը

№	Հիմնական փուլերը	Ժամանակացույցը ըստ ամիսների											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	Նախապատրաստական աշխատանքներ												
II	Խրամուղիների մշակում՝ հողային աշխատանքներ												
III	Խողովակաշարերի կտրում												
IV	Ապամոնտաժման, դուրս բերման և տեղափոխման աշխատանքներ												
VI	Կողալիցքի՝ հողային հանույթի և բերրի շերտի ետլիցքի աշխատանքներ												
VII	Ուղեգծի հարթեցման և բուսականության նախկին տեսքի վերականգնման աշխատանքներ												

5.4 Պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման տեխնիկական բնութագրերը

Ապամոնտաժվող պողպատե խողովակաշարերը գտնվում են Սևան ազգային պարկի տարածքում՝ Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների ափամերձ հատվածներում: Ծովագյուղ համայնքի վարչական տարածքում գտնվող խողովակաշարի երկարությունը 10.5 կմ է, իսկ Լճաշեն համայնքինը՝ 1.8 կմ:

Պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման աշխատանքները ընթանալու են խողովակաշարերին համեմատաբար քիչ վնաս հասցնելով: Ապամոնտաժված պողպատե խողովակաշարերը բարձրվելու են բեռնատար մեքենաներ և տեղափոխվելու են "Սևան" ջրմուղ-կոյուղու պահեստ: Պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման հետ մեկտեղ ապամոնտաժվելու են նաև խողովակների կցամասերը, ինչը անհրաժեշտ քայլ է արդյունաբերական և բեռնախցեկային ստորգետնյա խողովակաշարերի ապամոնտաժման գործընթացում: Մինչ ապամոնտաժման աշխատանքները խողովակաշարերը պետք է ազատել ջրամեկուսացումից և կոռոզիայի պաշտպանությունից, ապա իրականացնել համապատասխան կտրման գործընթաց:

Պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման ժամանակ կիրառվող շինարարական կոնստրուկցիաները և աշխատանքների ծավալները բերված են ստորև [Աղյուսակ 2](#)-ում:

Աղյուսակ 2. Պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման համար կիրառվող կոնստրուկցիաների անվանացանկը և քանակները

Ց/Ց	Աշխատանքի անվանումը	Չափման միավոր	Ընդհանուր ծախսը
Լճաշեն համայնքի հատված (1800 մ)			
1	Բուսահողի քանդում էքսկավատորով	մ ³	183.84
2	Բուսահողի քանդում ձեռքով	մ ³	20.57
3	Լիցքային գրունտի մշակում էքսկավատորով կողալիցքով	մ ³	3886.3
4	Լիցքային գրունտի մշակում ձեռքով կողալիցքով	մ ³	2322
5	Ø (400-500) տրամագծի խողովակի կտրում	հատ	301
6	Ø (400-500) տրամագծի խողովակի դուրս բերում և բարձում ամբարձիչով	տ	146.1
7	Ø (400-500) տրամագծի խողովակի տեղափոխում	տ	146.1
8	Կողալիցքային գրունտի ետլիցք տոփանումով	մ ³	6208.3
9	Բուսահողի ետլիցք	մ ³	204.41
Ծովագյուղ համայնքի հատված (10500 մ)			
10	Բուսահողի քանդում էքսկավատորով	մ ³	1071.62
11	Բուսահողի քանդում ձեռքով	մ ³	120.05
12	Լիցքային գրունտի մշակում էքսկավատորով կողալիցքով	մ ³	22670.6
13	Լիցքային գրունտի մշակում ձեռքով կողալիցքով	մ ³	13545
14	Ø (400-500) տրամագծի խողովակի կտրում	հատ	1761
15	Ø (400-500) տրամագծի խողովակի դուրս բերում և բարձում ամբարձիչով	տ	852.8
16	Ø (400-500) տրամագծի խողովակի տեղափոխում	տ	852.8
17	Կողալիցքային գրունտի ետլիցք տոփանումով	մ ³	36215.6

Ք/Ք	Աշխատանքի անվանումը	Չափման միավոր	Ընդհանուր ծախսը
Լճաշեն համայնքի հատված (1800 մ)			
18	Բուսահողի ետլիցք	մ ³	1191.67

Ընդհանուր առմամբ պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման աշխատանքների իրականացման համար փորվելու է ընդհանուր առմամբ՝

- Լճաշեն համայնքի հատվածում - 6208.3 մ³ հող, որից բուսահող՝ 204.41 մ³,
- Ծովագյուղ համայնքի հատվածում - 36215.6 մ³ հող, որից բուսահող՝ 1191.67 մ³:

Փորված գրունտը, ինչպես նաև բուսահողը կողալցվելու է ապամոնտաժվող խողովակաշարերի հարավանությամբ՝ իրարից առանձին: Փորված գրունտը պահվելու է առավելագույնը 1-2 օր, որից հետո ամբողջությամբ օգտագործվելու է որպես ետլիցք: Պահման ընթացքում հանված գրունտը ծածկվելու է անջրաթափանց թաղանթով:

Պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման ընթացքում նախատեսվում է կիրառել հետևյալ տեխնիկական միջոցները՝ խողովակամբարձիչ մեքենա, խողովակատար մեքենա, մինի էքսկավատոր, էքսկավատոր հակադարձ շերտփով, բուլդոզեր և բեռնատար մեքենա (**Հավելված 6**): Աշխատանքների իրականացման ընթացքում չին. մեքենաները կայանելու են ճանապարհի հարևանությամբ՝ հարակից տարածքում, չխոչընդոտելով երթևեկության բնականոն ընթացքին: Նախատեսվող գործունեության ընթացքում հիմնականում օգտագործվելու է բենզին և դիզելային վառելիք, որը կիրառվելու է որպես վառելանյութ՝ շինարարական տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների համար: Շինարարական մեքենաների լիցքավորումը իրականացվելու է մոտակա լցակայաններում: Աշխատանքների կազմակերպման ֆունկցիոնալ սխեման, ինչպես նաև խրամուղում աշխատանքների իրականացման կարգը բերված է **Հավելված 5**-ում:

5.5 Ջրային ռեսուրսների պահանջի և կեղտաջրերի հաշվարկ

Ապամոնտաժման փուլում ջուրն օգտագործվելու է ապամոնտաժման ենթակա հարթակների ջրցանի, ինչպես նաև ինժեներատեխնիկական անձնակազմի, բանվորների և վարորդների կոմունալ կենցաղային կարիքների ապահովման համար: Ապամոնտաժման ենթակա հարթակների ջրցանը իրականացվելու ջրցան մեքենաներով: Աշխատողների սանիտարահիգիենիկ կարիքները հոգալու համար նախատեսվող գործունեության տարածքին մոտ կապալառուն վարձելու է սեփական տուն, որը կահավորված կլինի լոգարանով, զուգարանով և սննդի ընդունման սենյակով: Չուտ արդ. հրապարակներում կտեղադրվի նաև բիո-զուգարաններ:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում, չին.հարթակների ջրցանի համար ջրապահանջը կազմում է՝

$$H_6=4 \text{ մ}^3/\text{օր}:$$

Ինժեներատեխնիկական աշխատողների և բանվորների (այդ թվում վարորդների) խմելու և սանիտարահիգիենիկ կարիքների համար անհրաժեշտ ջրապահանջը կազմում է՝

$$W_{\text{ԳՏ}}=0.11 \text{ մ}^3/\text{օր}:$$

Այսպիսով, նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակ ընդհանուր ջրօգտագործումը կկազմի՝ $4+0.11=4.11$ մ³/օր:

5.6 Թափոնների կառավարում

Պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժման աշխատանքների արդյունքում առաջանալու է մոտ 100 կգ մետաղի ջարդոն, որը շինարարական աշխատանքների ընթացքում կտեղափոխվի "Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ի Սևանի պահեստ՝ հետագայում մասնագիտացված կազմակերպություններին վաճառելու նպատակով:

6. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

6.1 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի ֆիզիկա-աշխարհագրական նկարագիրը, ռելիեֆը և լանդշաֆտը

Սևանա լճի կենտրոնական գոտու ավազանը ունի ոչ միայն բարդ գեոմորֆոլոգիական կառուցվածք, այլ նաև բարդ հետերոգեն տեկտոնական կառուցվածք: Սևանի ավազանի ամենահին առաջացումներն են համարվում բյուրեղային թերթաքարերը, որոնք երկրի մակերևույթին մերկանում են Սևանի ավազանից դուրս: Կրաքարերի, կվարցիտների և կավային թերթաքարերի ելքեր են հայտնաբերված Գեղամա լեռնաշղթայի հարավային ծայրամասերում՝ Արգիչի գետի վերին հոսանքներում:

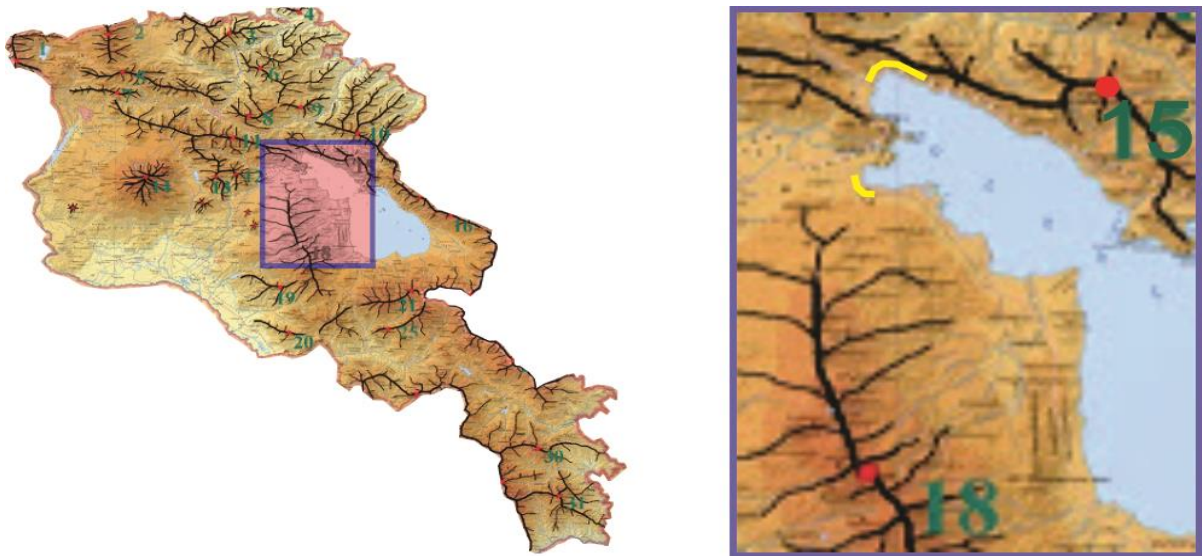
Փոքր Սևանի արևմտյան և հյուսիս-արևմտյան ափամերձ տարածքները բնորոշվում են ռելիեֆի տիպիկ հրաբխային կառուցվածքով: Գեղամա լեռների արևմտյան լանջերն աստիճանական թեքվածությամբ դեպի արևմուտք՝ իջնում են մինչև Չկալովկա-Նորաշեն գյուղերի ափամերձ տարածքները՝ շուրջ 1950 մ բարձրության նիշերով: Հրաբխային լավաների հոսքահետքերը, հասնելով մինչև լճի ափամերձ տարածքները՝ առաջացրել են արևմտյան ափի բազմաթիվ ծովախորշեր, հրվանդաններ, երբեմն հզոր քարաբեկորների ձևով՝ ընդհուպ մինչև լիճը: Տարածաշրջանում ռելիեֆը բլրաշատ ափսեաձև իջվածքներով է, թույլ բլրակային, աննշան կոնաձև իջվածքներով: Ռելիեֆի այսպիսի ձևերը օժանդակում են մթնոլորտային տեղումների արագորեն ներծծվելուն և մակերեսային հոսք համարյա չի ձևավորվում: Ջրի հատակից դուրս եկած առափնյա շերտը կազմված է ավազա-կավային և գելենչիկային նստվածքներից:

Կենտրոնական գոտու լանդշաֆտները առաջացել են Սևանա լճի ջրի մակարդակի իջեցման արդյունքում: Մինչև իջեցումը լճի մակարդակը 1916.0 մ էր: 2010թ. հունվար ամսվա դրությամբ լճի մակարդակը գրանցվել է 1899.23 մ՝ 16.77 մետրով ցածր սկզբնական նիշից: Ներկայիս կենտրոնական գոտու լանդշաֆտները ձևավորվել են բացված հատակային գրունտների և դրանց վրա անտառաշերտերի ստեղծման արդյունքում, որոնց ցամաքային տարածք լինելն այսօր չի գերազանցում 60 տարին: Այսպիսով կենտրոնական գոտու լանդշաֆտների Էկոլոգիական համակարգերը չեն կարող պարունակել առաջնային բնական, Էնդեմիկ կենսատեսակներ: Նշված լանդշաֆտները՝ մարդկային գործունեության ազդեցության ներքո բնական պայմանների փոփոխության և միջամտության արդյունք են: Դրա հետ մեկտեղ, կենտրոնական գոտու լանդշաֆտները այն տարածքներն են, որոնց կազմում է գտնվում ջրային ափամերձ և ցամաքային ջրամերձ գոտիների Էկոհամակարգերի անմիջական փոխազդեցության անցումային շերտը:

6.2 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի երկրաբանությունը

Նախատեսվող գործունեության տարածքներից մեկը գտնվում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Լճաշեն համայնքում, փոքր Սևանի հարավ-արևմտյան մասում: Սևանի ավազանի կենտրոնական գոտու այս տարածքը գտնվում է Գեղամա լեռնաշղթայի արևմտյան լանջին, որի բարձրությունը 140 մ է, իսկ ամենաբարձր կետը Աժդահակ գագաթն է՝ 3597 մ (Նկար 2): Գեղամա լեռնաշղթայի լանջը աստիճանական թեքվելով դեպի արևմուտք՝ իջնում են մինչև Չկալովկա-Նորաշեն գյուղերի ափամերձ տարածքները՝ շուրջ 1950 մ բարձրության նիշերով: Հրաբխային լավաների հոսքահետքերը, հասնելով մինչև լճի ափամերձ տարածքները՝ առաջացրել են արևմտյան ափի բազմաթիվ ծովախորշեր, հրվանդաններ, երբեմն հզոր քարաբեկորների ձևով՝ ընդհուպ մինչև լիճը:

Նախատեսվող գործունեության մյուս տարածքը գտնվում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ծովագյուղ համայնքում, փոքր Սևանի հյուսիս-արևմտյան մասում: Սևանի ավազանի կենտրոնական գոտու այս տարածքը գտնվում է Փամբակի և Արեգունի լեռնաշղթաների հրաբխային սարահարթերի միջև: Տարածաշրջամը ներկայացված է հզոր հրաբխանստվածքային ապարներով: Մեծ տարածում ունեն տուֆոկոնգլոմերատները, տուֆոբրեկչիաները, պորֆիրիտները և դրանք հատող ինտրուզիաները: Բարձրադիր լանջերը և ջրբաժանները ներկայացված են մերգելներով և կրաքարերով, որոնք աններդաշնակ կերպով տարածված են հրաբխա-նստվածքային կոմպլեքսի վրա: Փամբակի լեռնաշղթայի արևելյան վերջավորությունը նույնպես կազմված է պորֆիրիտներից և տուֆոգեններից, որոնք Սևան քաղաքի շրջանում ծածկված են Նորագույն լավային ծածկոցներով: Ստորև Նկար 2-ում ներկայացված է նախատեսվող գործունեության վայրերի դիրքը ՀՀ լեռնային համակարգում:

Պայմանական նշաններ

- 11 - Փամբակի լեռնաշղթա (125 կմ), ամենաբարձր կետը՝ Թեժլեռ (3101 մ)
- 15 - Արեգունու լեռնաշղթա (50 կմ), ամենաբարձր կետը՝ Կարկտասար (2743 մ)
- 18 - Գեղամա լեռնաշղթա (140 կմ), ամենաբարձր կետը՝ Աժդահակ (3597 մ)

● - լեռնաշղթայի ամենաբարձր կետը

— - նախատեսվող գործունեության վայրերը

Նկար 2. Նախատեսվող գործունեության վայրերի տեղադիրքը ՀՀ լեռնային համակարգում

6.3 Հիդրոերկրաբանություն

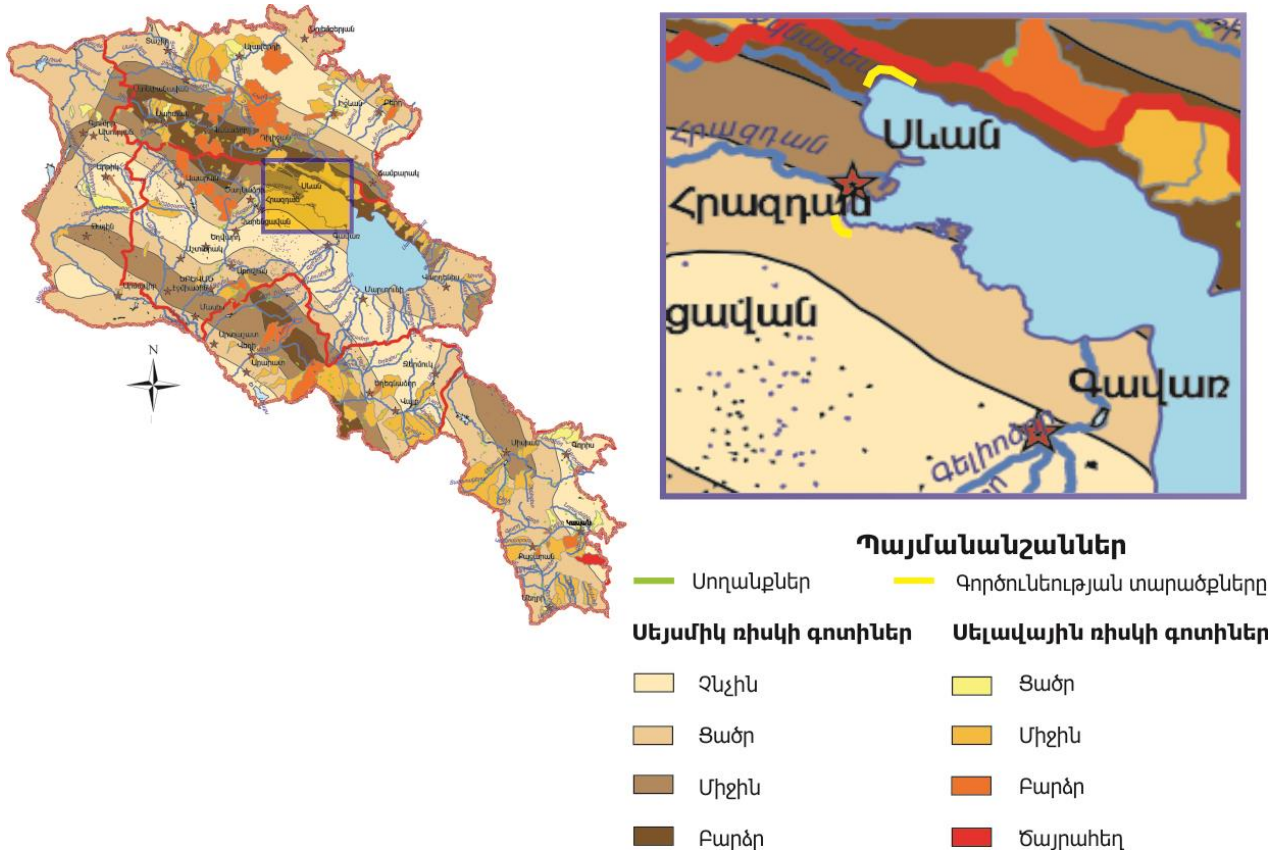
Նախատեսվող գործունեության տարածքների հիդրոերկրաբանական կառուցվածքը բնութագրվում է Սևանա լճով: Սևանը Հարավային Կովկասի խոշորագույն, բարձրադիր քաղցրահամ լիճն է, որի ծավալը 33.2 կմ³ է, մակերեսը՝ 1238 կմ²: Լիճը Արտանիշի և Նորատուսի հրվանդանների միջև ձգված ստորջրյա պատնեշով՝ Շորժայի թմբով, բաժանվում է երկու մասի՝ հարավ-արևելյան կամ Մեծ Սևան (20.4 կմ³), հյուսիս-արևելյան կամ Փոքր Սևան (12.8 կմ³): Լճի առավելագույն խորությունը 79.4 մ է (Փոքր Սևան), միջին խորությունը՝ 26.2 մ, ակի շրջագիծը մոտ 230 կմ: Սևանա լիճ են թափվում 28 գետեր և գետակներ, որոնցից 4 -ը՝ Փոքր Սևան, 24 -ը՝ Մեծ Սևան: Գետերի մեծ մասի առավելագույն ելքերը, սովորաբար, դիտվում են գարնանային վարարումների ժամանակ: Սակայն կարող են դիտվել նաև ամառ-աշնանային սակավաջուր փուլի ընթացքում, որի պատճառը այս սեզոնում հաճախակի տեղացող տեղատարափ անձրևներն են: Գետերի մեծ մասն ունի լավ արտահայտված սակավաջրության երկու փուլ՝ ամառ-աշնանային և ձմեռային: Սևանա լճից դուրս է գալիս միայն մեկ գետ՝ Հրազդան գետը:

Հրազդանը կամ Չանգուն Արաքս գետի ձախ վտակն է: Սկիզբ է առնում Սևանա լճից, հոսում հյուսիս-արևելքից հարավ-արևմուտք: Երկարությունը 141 կմ է, ջրի ծավալը՝ 2560 կմ² (առանց Սևանա լճի): Արաքս է թափվում ծովի մակերևույթից 820 մ բարձրության վրա: Վերին հոսանքում Հրազդանի հովիտը լայն է, միջին հոսանքում գետը անցնում է նեղ ու խոր (120–150 մ) կիրճով և հերթափոխվում V-աձև ձորերով ու գոգավորություններով: Կան դարավանդներ, սողանքներ, կիրճի ուղղաձիգ լանջերին՝ բազալտային սյունաձև մերկացումներ (Արզնի, Երևան), հովտում՝ Հրազդան, Արզնի բնակավայրերի մոտ՝ աղբյուրներ, որոնք օգտագործվում են Երևանի ջրամատակարարման համար, և հանքային ջրեր («Արզնի», «Բջնի»): Ստորին հոսանքում հովիտն աստիճանաբար լայնանում է և դուրս գալիս Արարատյան դաշտ: Գետի ընդհանուր անկումը մոտ 1100 մ է: Համակարգում կան 340 գետակներ, որոնցից 25-ն ունեն 10 կմ-ից ավելի երկարություն, 3-ը՝ մինչև 50 կմ: Խոշոր վտակներն են Մարմարիկը, Ծաղկածորը, Դալարը, Արայի գետը, Գետառը: Սևումը հիմնականում ստորգետնյա (51%) և հալոցքային (37%) է, վարարումը՝ գարնանը, հորդացումները՝ ամռանն ու աշնանը:

6.4 Սեյսմատեկտոնիկ և սողանքային պայմաններ

Հայաստանի տարածքը բնորոշվում է ուժեղ զարգացած սողանքային շարժընթացներով: Հայաստանի տարածքում գոյություն ունեն 2000-ից ավելի խոշոր սողանքներ (մոտ 500 կմ² տարածք), որոնցից շատերը գտնվում են բնակավայրերի սահմաններում: ՀՀ տարածքի սողանքային տեղաշարժերի տեսակները շատ հաճախ տարանցման ընթացքում փոխակերպվում են փլվածք-սահք-հոսք սխեմայով: Ժամանակակից և անցյալի ակտիվությամբ սողանքային շարժընթացների մեծամասնությունը կապված է ակտիվ խզումնային գոտիների հետ, որոնց միջոցով տեղի են ունենում դանդաղ և երկրաշարժածին տեղաշարժեր: Հյուսիսից հարավ առանձնացվում են հետևյալ սեյսմիկ զոնաները՝ Մերձքուռյան, Սոմխետա-Ղարաբաղի, Մերձսևանյան, Կապան-Գոգորանի, Ծաղկունյաց-Չանգեզուրի, Երևան-Օրդուբադի, Ուրծ-Վալբի: Հիմնականում նշված զոնաների սահմաններով են անցնում երկրկեղևի խորքային բեկվածքները, որոնցից ամենախոշորն են Սևան-Աթերայի, Շիրակ-Չանգեզուրի և Միջին Արաքսյան (Երևանյան) բեկվածքները: Բեկվածքների այս զոնաները թափանցում են երկրկեղևի 40-50 մետր խորություններ, իսկ երկրկեղևի մակերեսին արտահայտվում են 5-10 կմ լայնություն ունեցող գոտիներով, որոնց բնորոշ է օֆիոլիթային զուգորդության ձևափոխված ապարներ: Տարածաշրջանում սեյսմիկ արագացումները տատանվում են 0.3-0.4g սահմաններում:

Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջաններում սողանքային գոտիներ չկան: Ստորև **Նկար 3**-ում ներկայացված է Նախատեսվող գործունեության վայրերի սեյսմիկ և սելավային ռիսկերի, ինչպես նաև սողանքային գոտիների առկայությունը:

Նկար 3. Նախատեսվող գործունեության վայրերի սեյսմիկ և սելավային ռիսկերը

6.5 Տարածաշրջանի հողերի նկարագիրը

Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանին բնորոշ է մարգագետնասահողային հողային տիպի սևահող տիպիկ, ալրային կարբոնատային ենթատիպը: Մարգագետնասահողային հողային տիպը կազմում է ՀՀ-ի հողային ֆոնդի 0.5%-ը (13000 հա) և տարածված են Սևանում, Կոտայքում, Գորիսում, Ապարանում, Լոռիում և Շիրակում, զբաղեցնում են Հայկական հրաբխային բարձրավանդակի 1300-2400 մ/բարձրությունների թեք սարահարթերը և լեռնալանջերը, ինչպես նաև գետահովիտները: Այս տիպի հողերը առաջանում են չափավոր տաք ու խոնավ կլիմայի, կիսավազվող և լվացվող ջրային ռեժիմի պայմաններում: Չարգանում են հողակալի հիմքերով հարուստ ալյուվիալ-դելյուվիալ և դելյուվիալ կավավազների ու կավերի վրա: Այս ենթատիպի հողերում հումուսի պարունակությունը մեծ է (15% և ավելի), ջրային մզվածքի PH-ը 7-ի սահմաններում է, կատիոնային փոխանակության ունակությունը բարձր, ունեն ծանր մեխանիկական կազմ, բարձր ծակոտկենություն, խոնավունակություն, ունեն լավ արտահայտված կայուն կնձիկային կառուցվածք, հողերի գերակշռող մասն ունի փոքր ծավալային կշիռ:

6.6 Կլիման և օդերևութաբանական պայմանները

Տարածաշրջանի կլիման չորային է: Տարվա տաք կեսին դիտվում են նաև խորշակային եղանակներ՝ խոնավության նվազագույն արժեքներով: Ձմռանը գերիշխում է պարզ արևոտ թույլ սառնամանիքներով եղանակը (15-17 օր ամսվա ընթացքում): Սևանի ավազանի և Արարատյան դաշտի օդային կապը ավելի պարզ է արտահայտվում, երբ ամռանը Սևանի ավազան են ներթափանցում Արարատյան դաշտի տաք և չոր օդային զանգվածները: Ամառը տաք է, չոր և անհողմ: Գարնակից ամառ անցումը տեղի է ունենում աստիճանաբար՝ շնորհիվ լճի ջրային ավազանի ազդեցության: Ամսվա մեջ 14-16 օր գերիշխում է "արևոտ չափավոր խոնավ" եղանակային տիպը: Ձմեռը չափավոր ցուրտ է, գերիշխում է թույլ սառնամանիքային անհողմ եղանակ (օրվա միջին ջերմաստիճանը -2.5 -ից +2.5° C է):

6.6.1 Ձերմաստիճանը

Թերմիկ ռեժիմը բավականին բարենպաստ է՝ տարեկան միջին ջերմաստիճանը 5.3°C, ամենատաք ամսվանը 15.5°C (օգոստոս), ամենասառը ամսվանը՝ -5.5°C (հունվար): Բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը կազմում է -33°C, իսկ բացարձակ առավելագույնը՝ 33°C:

Աղյուսակ 3. Օդի միջին ամսական և տարեկան ջերմաստիճանը, °C

Բնակավայրի օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Բարձրություն ծովի մակարդակից, մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների, °C											Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C	
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր				Դեկտեմբեր
Սևան լճային (լճ.)	1917	-5.5	-5.3	-1.9	3.5	8.4	12.4	15.7	15.9	12.8	8	2.5	-2.8	5.3	-33	33

6.6.2 Խոնավությունը

Տարածաշրջանում հարաբերական խոնավությունն 6-7%-ով ցածր է քան մյուս տարածքային հատվածներում: Հարաբերական խոնավությունը առավելագույն ժամերին 6 2 % է, իսկ ցերեկը հասնում է 55%-ի: Միջին խոնավության ցուցանիշները տատանվում են 68-75% միջակայքում: Տարեկան միջին արժեքը 72%:

Աղյուսակ 4. Օդի հարաբերական խոնավության տվյալները

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %											Միջին տարեկան, %	Միջին ամսական ժամը 15-ին			
	ըստ ամիսների												ամենացուրտ ամսվա, %	ամենաշոգ ամսվա, %		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր				Դեկտեմբեր	

Սևան լճային (լճ.)	74	75	74	71	74	73	73	73	69	68	71	74	72	67	63
-------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

6.6.3 Մթնոլորտային տեղումները

Տարածաշրջանում տարվա տաք կեսին դիտվում են 349 մմ տեղումներ, որոնք ուղեկցվում են նաև ամպրոպային երևույթներով: Տարվա տաք կեսին դիտվում են նաև խորշակային եղանակներ՝ խոնավության նվազագույն արժեքներով:

Մթնոլորտային տեղումների տարեկան քանակությունը կազմում է 484 մմ: Ձյան ծածկույթը սկսում է ձևավորվել նոյեմբերի երրորդ տասնօրյակից: Հաստատուն և կայուն ձյան ծածկույթը ձևավորվում է դեկտեմբերին, որի միջին բարձրությունը հունվար-փետրվար ամիսներին հասնում է 25-35 սմ-ի, իսկ ափամերձ գոտում 10-20 սմ-ի:

Աղյուսակ 5. Մթնոլորտային տեղումները, %

Բնակավայրի, օրերնութաբանական կայանի անվանումը	Տեղումների քանակը		միջին ամսական օրական առավելագույն , մմ											Ձևածածկույթ		
			ըստ ամիսների											Սարեկան	Առավելագույն տասնօրյակային բարձրությունը, սմ	Տարվա մեջ ձևածածկույթով օրերի քանակը
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր				
Սևան լճային (լճ.)	14	19	28	53	87	76	49	37	33	43	29	16	484	71	121	-
	13	24	33	29	38	51	56	55	35	55	31	16	56			

6.7 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի բուսական աշխարհը

Սևանի ավազանի բնական ցամաքային Էկոհամակարգերն են՝ մարգագետինները, տափաստանները, անտառային և նոսրանտառային համակեցությունները, ինչպես նաև ժայռաքարացրոնային և լճի ջրերից ազատված համալիրները:

Անտառային լանդշաֆտային Էկոհամակարգերը տեղաբաշխված են զառիթափ լեռան լանջերին: Դրանք հիմնականում արևելյան կաղնու (*Quercus macranthera*) և գիհու ոչ մեծ անտառամասեր են՝ արտահայտված առանձին կղզյակներով և փոքրիկ խմբավորումներով: Այդ խմբավորումներն աստիճանաբար փոխարինվում են լեռնա-քսերոֆիլ թփուտների: Ավելի հարավ ընկած տարածություններում տարածված են գիհու և կաղնու անտառների հիմնական խմբավորումները:

Ռելիեֆային առանձնահատկությունների շնորհիվ Սևանի ավազանի բուսականությունն ունի վառ արտահայտված մոզայիկ բնույթ: Ցածրադիր վայրերում աչքի են ընկնում անապատները ու կիսաանապատները, որոնք առաջացել են լճից ազատված ավազուտների վրա և ունեն երկրորդային ծագում: Այդ տեսակներից որպես ռելիկտային համակեցություններ պահպանվել են՝ տորֆային ճահճուտները, քարացրոնային և ժայռային բուսական խմբավորումները, փոշվող

թփուտները՝ ցածրած գիհուտներ (*Juniperus depressa*) և այլն: Տարածաշրջանում հանդիպող բուսատեսակները ներկայացված են ստորև Աղյուսակ 6-ում, իսկ Կարմիրգոբյան բուսատեսակները Աղյուսակ 7-ում: Բուսատեսակների լուսանկարները ներկայացված են Նկար 4-ում:

Աղյուսակ 6. Տարածաշրջանում հանդիպող բուսատեսակները

№	Բույսի հայերեն անվանումը	Բույսի լատիներեն անվանումը
1	Ազնվամորի	<i>Rubus idaeus</i>
2	Աղվեսագի եղեգանման	<i>Alopecurus arundinaceus</i>
3	Անթառամ ոսկեգույն	<i>Helichrysum callichrysum</i>
4	Ասպիրակ աղեղնեզր	<i>Spiraea crenata</i>
5	Արոսենի սովորական	<i>Sorbus aucuparia</i>
6	Գառան դմակ մեծ	<i>Sedum telephium</i>
7	Գերիմաստի	<i>Viburnum lantana</i>
8	Դաշտավլուկ սոխուկակիր	<i>Poa bulbosa</i>
9	Դժնիկ լուծողական	<i>Rhamnus cathartica</i>
10	Եղինջ երկտուն	<i>Urtica dioica</i>
11	Թրաշուշան կովկասյան	<i>Gladiolus caucasicus</i>
12	Լավատեր թուրինգիական	<i>Lavatera turingiaca</i>
13	Լոշտակ սպիտակ	<i>Bryonia alba</i>
14	Խատուտիկ Ստեվենի	<i>Taraxacum stevenii</i>
15	Ծորենի սովորական	<i>Berberis vulgaris</i>
16	Կակաչ արևեյան	<i>Papaver orientale</i>
17	Կակաչ հայկական	<i>Papaver armeniacum</i>
18	Կակաչ սակավատերև	<i>Papaver paucifolium</i>
19	Կատվադաղձ մերկ	<i>Nepeta nuda</i>
20	Կատվադաղձ Մուսինի	<i>Nepeta mussini</i>
21	Կատվախոտ դեղատու	<i>Valeriana officinalis</i>
22	Հազարատերևուկ սովորական	<i>Achillea millefolium</i>
23	Հիրիկ փոքր	<i>Iris pumila</i>
24	Մատիտեղ ճնճղուկի	<i>Polygonum aviculara</i>
25	Մատուռնի ուղիղ	<i>Potentilla recta</i>
26	Նեղտերկի	<i>Chamaenerium angustifolium</i>
27	Շուշանաբանջար սոխուկավոր	<i>Chaerophyllum bulbosum</i>
28	Շուշանաբանջար ոսկեգոծ	<i>Chaerophyllum aureum</i>
29	Պտեր արական	<i>Dryopteris filix mas</i>
30	Սեզ սպիտակ	<i>Agrostis alba</i>
31	Սիզախոտ մարգագետնային	<i>Phleum pratense</i>
32	Սրոհունդ ալպիական	<i>Hypericum alpestre</i>

№	Բույսի հայերեն անվանումը	Բույսի լատիներեն անվանումը
33	Սրոհունդ խոցված	Hypericum perforatum
34	Սրոհունդ մշտիկատերևանման	Hypericum hyssopifolium
35	Մասրենի Յրաչի	Rosa hrachiana
36	Մասրենի առատափուշ	Rosa spinosissima
37	Վիկ մկան	Vicia cracca
38	Տանձենի կովկասյան	Pyrus caucasica
39	Տուղտավարդ թավրիզյան	Alcea tabrisiana
40	Փրփրուկ վեցաթերթ	Filipendula hexapetala
41	Օշինդր արևելյան	Artemisia orientalis
42	Օշինդր դառը	Artemisia absinthium

Աղյուսակ 7. Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանում հանդիպող` ՀՀ Կարմիր գրքում ընդգրկված հազվագյուտ, անհետացող բուսատեսակները

№	Բուսատեսակներ		ԲՊՄՄ-ի Կարմիր գույցակում ունեցած կատեգորիան ¹
	Հայերեն	Լատիներեն	
1	Թրաշուշան հայաստանյան	Gladiolus hajastanicus Gabrielian	EN
2	Անողնուցուկ Գրոսիեյմի	Puccinellia grossheimiana V.I.Krecz.	EN
3	Արոսենի հայաստանյան	Sorbus hajastana Gabr.	VU

Ծորենի սովորական - *Berberis vulgaris*

Սրոհունդ մշտիկատերևանման - *Hypericum hyssopifolium*

¹ EN (*Endangered*) - վտանգված տեսակ,
 VU (*Vulnerable*) - խոցելի տեսակ,
 DD (*Data Deficient*) - տվյալների անբավարարություն և այլն
 NT (*Near Threatened*) - վտանգված տեսակին մոտ գտնվող

Կատվադաղձ մերկ - *Nepeta nuda*

Լավատեր թուրինգիական - *Lavatera turingiaca*

Սիզախոտ մարգագետնային - *Phleum pratense*

Դաշտավուկ սխուկակիր - *Poa bulbosa*

Մատիտեղ ճնճուկի - *Polygonum aviculare*

Ասպիրակ աղեղնեզր - *Spiraea crenata*

Գայլաթաթ - Alchimilla

Նկար 4. Տարածաշրջանում հանդիպող բուսատեսակները

6.8 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի կենդանական աշխարհը

Տարածաշրջանը ներկայացված է բավականին լայն տարածված հարուստ կենսաբազմազանությամբ, ինչպես նաև մի քանի կարմիրգրքային տեսակներով: Կենդանիների, ինչպես նաև բույսերի կարմիրգրքային տեսակները տարածված են հիմնականում պահպանված չխախտված բնական տարածքներում և չինգիլների մոտ: Տարածաշրջանում հանդիպող կենդանատեսակները ներկայացված են ստորև Աղյուսակ 8-ում, իսկ Կարմիրգրքյան կենդանատեսակները Աղյուսակ 9-ում: Աղյուսակներում ընդգրկված կենդանիների որոշ տեսակները ներկայացված են Նկար 5-ում:

Աղյուսակ 8. Տարածաշրջանում հանդիպող կենդանատեսակները

№	Կենդանու հայերեն անվանումը	Կենդանու լատիներեն անվանումը
1	Թխակապույտ աղավնի	Columba livia
2	Ժուլան	Lanius collurio
3	Լոր	Coturnix coturnix
4	Խայտաբղետ քարակեռնեխ	Monticola saxatilis
5	Հայկական որոր	Larus armenicus
6	Հոպոպ	Upupa epops
7	Մեծ ճուռակ	Buteo buteo
8	Մոխրագույն ագռավ	Corvus corone
9	Մոխրագույն արտույտ	Calandrella rufescens
10	Մոխրագույն կաքավ	Perdix perdix
11	Ներկարար	Coracias garrulus
12	Ոսկեգույն մեղվակեր	Merops apiaster
13	Պարող քարաթռչնակ	Oenanthe isabellina
14	Ջրածիժառների տեսակներ	Chlidonias
15	Սև կեռնեխ	Turdus merula

№	Կենդանու հայերեն անվանումը	Կենդանու լատիներեն անվանումը
16	Սևաճակատ շամփրուկ	Lanius minor
17	Սևավիզ քարաթռչնակ	Oenanthe finschii
18	Սովորական կաչաղակ	Pica pica
19	Սովորական հողմավար բազե	Falko tinnunculus
20	Սովորական ճայ	Corvus monedula
21	Սովորական որոր	Larus ridibundus
22	Սովորական սարյակ	Sturnus vulgaris
23	Սովորական սիտեղ	Sitta europaea
24	Սովորական քարաթռչնակ	Oenanthe oenanthe
25	Տափաստանային արծիվ	Aquila nipalensis
26	Տափաստանային արտույտ	Melanocorypha calandra
27	Փուփուկավոր արտույտ	Galerida cristata
28	Աղվես	Vulpes vulpes
29	Աքիս	Mustela nivalis
30	Գորշուկ/ Փորսուղ	Meles meles
31	Դաշտամկներ	Microtinae
32	Յամստեր	Cricetus cricetus
33	Ձյան դաշտամուկ	Chionomys nivalis
34	Նապաստակ	Lepus europaeus
35	Գայլ	Canis lupus
36	Շնագայլ	Canis aureus
37	Քարակզաքիս	Martes foina

Աղյուսակ 9. Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանում հանդիպող` ԶԶ Կարմիր գրքում ընդգրկված հազվագյուտ, անհետացող կենդանատեսակները

№	Կենդանատեսակ		ԲՊՄՄ-ի Կարմիր գուցակում ունեցած կատեգորիան ²
	Հայերեն	Լատիներեն	
1	Սպիտակաճակատ սագ	Anser albifrons	VU
2	Սպիտակապոչ արծիվ	Haliaeetus albicilla Linnaeus	EN
3	Գիշանգղ	Neophron percnopterus Linnaeus	EN
4	Տափաստանային արծիվ	Aquila nipalensis orientalis Hodgson	VU
5	Աղավնաբազե	Falco columbarius Linnaeus	DD
6	Սապասն	Falco peregrinus Tunstall	VU

² EN (*Endangered*) - վտանգված տեսակ,

VU (*Vulnerable*) - խոցելի տեսակ,

DD (*Data Deficient*) - տվյալների անբավարարություն և այլն

NT (*Near Threatened*) - վտանգված տեսակին մոտ գտնվող

№	Կենդանատեսակ		ԲՊՄՄ-ի Կարմիր ցուցակում ունեցած կատեգորիան ²
	Հայերեն	Լատիներեն	
7	Հայկական որոր	Larus armenicus Buturlin	VU
8	Սպիտակաայտ ջրածիծառ	Chlidonias hybrida	VU
9	Ներկարար	Coracias garrulus	VU

Լոր - Coturnix coturnix

Տափաստանային արծիվ - Aquila nipalensis

Ներկարար - Coracias garrulus

Սովորական հողմավար բազե - Falco tinnunculus

Հոպոպ - Upupa epops

Հայկական որոր - Larus armenicus

Աքիս - *Mustela nivalis*

Դաշտամկներ - *Microtinae*

Նապաստակ - *Lepus europaeus*

Համստեր - *Cricetus cricetus*

Տափաստանային արծիվ - *Aquila nipalensis orientalis*
Hodgson

Սպիտակապյտ ջրածիծառ - *Chlidonias hybrida*

Սապասն - Falco peregrinus Tunstall

Սպիտակապոչ արծիվ - Haliaeetus albicilla Linnaeus

Նկար 5. Տարածաշրջանում հանդիպող կենդանատեսակները

6.9 Տարածաշրջանի հատուկ պահպանվող տարածքները

Ծովագյուղ համայնքի տարածքում նախատեսվող գործունեության վայրից դեպի հյուսիս՝ 750 մ հեռավորության վրա, գտնվում է Դիլիջան ազգային պարկը: Ստորև **Նկար 6**-ում ներկայացված է նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանին մոտ գտնվող հատուկ պահպանվող տարածքները:

Նկար 6. Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանին մոտ գտնվող հատուկ պահպանվող տարածքները

"Դիլիջանի" ազգային պարկը զբաղեցնում է Աղստև գետի վերին հոսանքի ավազանը՝ Հալաբի արևելյան, Միափորիի հյուսիսարևմտյան և Արեգունի լեռնաշղթայի հյուսիսարևելյան լանջերը, մոտ 24000 հեկտար տարածություն:

Կազմավորվել է 1958 թվականին՝ բուսական և կենդանական աշխարհի պահպանման, հարստացման և տեղական պայմաններում նոր տեսակների ստացման նպատակով: Անտառներն առաջին կարգի են: Ունեն հողապաշտպան, ջրակարգավորիչ, գիտական և տնտեսական նշանակություն: Ազգային պարկի բուսական աշխարհը ընդգրկում է 902 տեսակ ծաղկավոր բույսեր, որոնցից 40-ը՝ հազվագյուտ: 29 տեսակ գրանցված է Հայաստանի Կարմիր գրքում:

Արգելոցն ունի հարուստ կենդանական աշխարհ: Հանդիպում են գորշ արջ, այծյամ, գորշուկ, քարակզաքիսը (*M. foinea nehringi*), անտառային կատու, աղվես, լուսան, պարսկական սկյուռ, ինչպես նաև բազմաթիվ սողուններ ու երկկենցաղներ: Կան նաև բազմաթիվ թռչուններ՝ կովկասյան ցախաքլոր, լեռնային հնդկահավ, գորշ կաքավ, անտառային կտցար, կեռնեխ և աղավիհներ: Կլիմայավարժեցվում են ուսուրական բժավոր եղջերուն, ազնվացեղ եղջերուն և վայրի խոզը:

Արգելոցի տարածքում են գտնվում Հաղարծինը, Ջուխտակը, Գոշավանքը, Մաթոսավանքը:

6.10 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանների համայնքների նկարագիրը և սոցիալ տնտեսական վիճակը

Ինչպես նշվեց պողպատե խողովակաշարերի ապամոնտաժումը իրականացվելու է Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական սահմաններում: Ապամոնտաժման վայրերի և համայնքների աշխարհագրական տեղադիրքը բերված է **Նկար 1**-ում:

Լճաշեն համայնք

Մակերեսը՝ 5954 հա,

Բնակչությունը՝ 4863 մարդ,

Բարձրությունը ծովի մակերևույթից՝ 2000 մ,

Հեռավորությունը մարզկենտրոն Գավառ՝ 40 կմ,

Մայրաքաղաք Երևանից՝ 60 կմ:

Գյուղի պատմությունն սկիզբ է առնում վաղնջական ժամանակներից: Որպես բնակավայր սկզբնավորվել է մ.թ.ա. 4-րդ հազարամյակի վերջին: Մ.թ.ա. 3-րդ հազարամյակի կեսերին այն վերածվել է ամրոցի: Հնագույն քաղաք-ամրոցի (միջնաբերդերով) պարիսպների մնացորդները պահպանվել են գյուղից 2 կմ հարավ և հարավ-արևելք, ունեն 3-4 մետր, իսկ որոշ տեղերում՝ 5-7 մետր հաստություն: Հնագիտական պեղումների և երկրաբանական ուսումնասիրությունների ժամանակ հայտնաբերվել են 3-2-րդ հազարամյակի գտածոներ:

Համայնքում բնակիչները իրենց տնամերձ հողամասերում հիմնականում աճեցնում են կարտոֆիլ, բանջարաբուստանային կուլտուրաներ, ինչպես նաև զբաղվում են պտղաբուծությամբ (խնձոր, տանձ, սալոր), իսկ վարելահողերում մշակում են հացահատիկային, կերային մշակաբույսեր: Համայնքի ոռոգելի հողատարածքները կազմում են 60 հեկտար:

Համայնքի տարածքում գործում է 1 դպրոց՝ "Լճաշենի Աշոտ Տեր-Գրիգորյանի անվան միջնակարգ դպրոց" ՊՈԱԿ-ը, աշխատողների թվաքանակը՝ 65, դպրոցականների քանակը՝ 454: Գործում է նաև նախադպրոցական "Մանչուկ" մանկապարտեզը:

Ծովագյուղ համայնք

Մակերեսը՝ 7314.92 կմ²,
 Բնակչությունը՝ 4063 մարդ,
 Բարձրությունը ծովի մակերևույթից՝ 2050 մ,
 Հեռավորությունը մարզկենտրոն Գավառից՝ 50 կմ,
 Մայրաքաղաք Երևանից՝ 65 կմ:

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ծովագյուղ համայնքը հիմնադրվել է 1830թ. –ին: Բնակչությունը գաղթել է Արևմտյան Հայաստանի Արծափ գյուղից: Նախկին անունները՝ ճիպոտիկ, Չիբուխլու: Իր աշխարհագրական դիրքով Ծովագյուղը Հայաստանի ամենալեռնոտ շրջաններից է. գտնվում է Արեգունի, Փամփակի և Գեղամա լեռնաշղթաների հանգուցակետում: Համայնքն իր ավիամերձ տարածքներով զբոսաշրջությամբ, հանգստի, առողջարանային հիանալի բնակավայր է: Այն առանձնանում է ջրային ռեսուրսներով, բնապահպանական և մշակութային հուշարձաններով: Ներկայումս սոցիալ-տնտեսական զարգացման առաջնահերթություններից է փոքր և միջին բիզնեսի, զբոսաշրջության զարգացումը:

Համայնքում զարգացած է ծառայությունների մատուցման ոլորտը, գործում են կրթական, առողջապահական, մշակութային հաստատություններ, սպասարկող կազմակերպություններ և ընկերություններ: Համայնքի բնակարանային տնտեսության մեջ ընդգրկվում է 3 բազմաբնակարան շենք: Համայնքն ամբողջությամբ գազաֆիկացված է:

Ծովագյուղ համայնքում գործում է 1 միջնակարգ դպրոց՝ Մուրացանի անվան միջնակարգ դպրոցը և 1 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն՝ "Ծովագյուղի մանկապարտեզ" ՀՈԱԿ-ը: Առողջապահական հաստատություններից գործում է "Ծովագյուղի ԱԱՊԿ" ՓԲԸ-ն:

6.11 Պատմամշակութային և բնության հուշարձանները

ՀՀ Կառավարության 2003թ. հունվարի 9-ին թիվ 80-Ն որոշմամբ հաստատված՝ Գեղարքունիքի մարզի հուշարձանների պետական ցուցակի համաձայն, Լճաշեն համայնքի տարածքում կան թվով 16, իսկ Ծովագյուղ համայնքի տարածքում՝ 11 պատմամշակութային հուշարձաններ, որոնք ներկայացված են ստորև **Աղյուսակ 10**-ում:

Աղյուսակ 10. Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների պատմամշակութային հուշարձանները

Զ/Զ	Հուշարձանի անվանումը	Կառուցման տարեթիվը	Հասցեն	Նշանակությունը՝ հանրապետական/ տեղական	Հավելյալ նշումներ
Լճաշեն համայնք					
1	Գլծատուն	19-րդ դ.	գ. մ.	S	կառուցել է Սարգիս Մանուկյանը
2	Գլծատուն	19-րդ դ.	գ. մ.	S	Վարագդատ Պողոսյանի տան մոտ
3	Գլծատուն	19-րդ դ.	գ. մ.	S	Անդրանիկ Մելիքյանի տան մոտ

Զ/Զ	Հուշարձանի անվանումը	Կառուցման տարեթիվը	Հասցեն	Նշանակությունը՝ հանրապետական/ տեղական	Հավելյալ նշումներ
4	Գյուղատեղի Գանձավանք («Անգիր վանք»)	9-17-րդ դդ.	1,5 կմ հվ-ատե	Հ	Սևան-Գավառ ճանապարհի ձախ կողմում
5	Դամբարանադաշտ «ԳԵՂՈՒՆԻ»	մթա 3-2 հզմ	1 կմ հվ-ատե	Հ	Սևանա լճի հս-ամ ափին
6	Դամբարանադաշտ. Լճաշենի դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ	1,5 կմ հվ-ատե	Հ	Սևան-Գավառ հին ճանապարհի ձախ կողմում
7	Եկեղեցի Ս. Հռիփսիմե	7-րդ դ.	գ. մ.	Հ	
8	Խաչքար	9-10-րդ դդ.	Գ. Մ.	Հ	Վաղո Մանուկյանի տան մոտ գտնվող Նորաշեն սրբատեղիում, բեմին
9	Խաչքար	10-րդ դ.	Հվ. մասում	Հ	բարձունքի վրա, հենած ժայռաբեկորի
10	Խաչքար	16-րդ դ.	Գ. Մ.	Հ	կանգնեցված գետնին, 2-րդ աշխարհամարտում զոհված մարտիկների հուշարձանի մոտ
11	Խաչքար	16-17-րդ դդ.	Գ. Մ.	Հ	Մուրադ Կարապետյանի տան մոտ գտնվող Նորաշեն սրբատեղիում
12	Հուշարձան երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածների		գ. Մ.	Տ	
13	Մատուռ Ս. Գևորգ	վրկնգ՝ 1911 թ.	Հվ-ատե մասում	Տ	
14	Մատուռ Թուխ Մանուկ	19-20-րդ դդ.	Հվ-ատե մասում	Տ	գործող գերեզմանոցի տարածքում
15	Վանական համալիր «Կարմիր Վանք»	9-20-րդ դդ.	Հվ-ատե մասում	Տ	գյուղի եզրին, գերեզմանոցի հին թաղումների տարածքում
16	Վիպագրություն. Արգիշտի Ա-ի արձանագրությունը	մթա 776թ.	Հս մասում	Հ	պահպանվում է ուղղանկյուն կառույցի ներսում, փոստի շենքի մոտ
Ծովագյուղ համայնք					
1	Ամրոց	մթա 2-1 հզմ, 12-20-րդ դդ.	հս մասում	Հ	գործող գերեզմանոցի հս-ատե մասում, բարձունքին
2	Գյուղատեղի «Ավզով աղբյուր»	13-18-րդ դդ.	1 կմ ատե	Տ	
3	Եկեղեցի «Աստվածընկալ»	15-17-րդ դդ.	2 կմ ամ	Տ	դաշտամիջյան ճանապարհից աջ, բլրի վրա վրկնգ՝ 1950-1960-ական թթ.
4	Եկեղեցի «Քանդած ժամ»	16-17-րդ դդ.	գ. մ.	Տ	Գրիգորյան Կոլեի հողամասում, կիսավեր
5	Խաչքար	12-13-րդ դդ.	հս մասում	Հ	«Վերին թաղ»-ում, Վազիկ Մկրտչյանի

Ջ/Ջ	Հուշարձանի անվանումը	Կառուցման տարեթիվը	Հասցեն	Նշանակությունը՝ հանրապետական/ տեղական	Հավելյալ նշումներ
					հողամասում, վերնամասը՝ չի պահպանվել
6	Խաչքար	12-13-րդ դդ.	հս մասում	Հ	«Վերին թաղ»-ում, Վազիկ Մկրտչյանի հողամասում, վերնամասը՝ չի պահպանվել
7	Խաչքար	16-րդ դ.	հս մասում	Հ	«Վերին թաղ»-ում, Վազիկ Մկրտչյանի հողամասում, ստորին մասը կոտորված, արձանագիր
8	Հուշարձան երկրորդ աշխարհամարտի զոհվածների	1970 թ.	գ. մ.	Տ	ճարտ.՝ Ս. Մանուկյան
9	Հուշարձան Մուրացանի		գ. մ.	Տ	գյուղամիջյան ճանապարհին
10	Մատուռ Ս. Գևորգ	19-րդ դ.	գ. մ.	Տ	Աղավնի Գևորգյանի տան մոտ վրնրգ.՝ 1987 թ.
11	Մատուռ Ս. Մաշտոց	17-րդ դ.	6 կմ հվ	Տ	Սևան-Դիլիջան հին ճանապարհից ձախ, սարալանջին վրկնգ.՝ 1993-1997 թթ.

ՀՀ Կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ին թիվ 967-Ն որոշմամբ հաստատված՝ ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկի համաձայն, նախատեսվող գործունեության վայրերում երկրաբանական հուշարձաններ չկան:

7. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Սույն Հայտում հատկորոշված են ընդհանուր բնույթի բնապահպանական միջոցառումները: Ստորև Աղյուսակ 11-ում առաջարկվում է բնապահպանական միջոցառումների ծրագիր, որում ներկայացված են նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում տարաբնույթ մեղմացնող/նվազեցնող գործողություններ/միջոցառումներ:

Աղյուսակ 11. Բնապահպանական միջոցառումների ծրագիր

Շրջակա միջավայրի հարաչափեր	Միջոցառումներ	Պատասխանատու	Վերահսկող	Արժեքը
1. Օդի աղտոտում	<ul style="list-style-type: none"> Օգտագործել ժամանակակից, տեխնիկապես սարքին և պարբերաբար գննվող շին. տեխնիկա, բեռնատար մեքենաներ և գործիքներ Օրվա ընթացքում շին.հրապարակի պարբերաբար ջրում Օդերևութաբանական անբարենպաստ պայմանների դեպքում շինարարական աշխատանքների դադարեցում 	Կապալառու	"Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ	Ներառված է ծախսերի մեջ
2. Ջրային ռեսուրսներ	<ul style="list-style-type: none"> Օդերևութաբանական անբարենպաստ պայմանների դեպքում շինարարական աշխատանքների դադարեցում 			
3. Թափոններ	<ul style="list-style-type: none"> Փորված գրունտի օգտագործում, որպես լցանյութ Առանձին հավաքել շինարարական աղբը Պարբերաբար իրականացնել շին. աղբի տեղափոխում "Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ի Սևանի պահեստ 	Կապալառու	"Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ	Ներառված է ծախսերի մեջ
4. Հողի աղտոտում	<ul style="list-style-type: none"> Աշխատանքների ավարտից հետո տարածքի հարթեցում Ճածկել հողաթմբերը անջրաթափանց բրեզենտե ծածկույթով Յուղի արտահոսքի արդյունքում հողի աղտոտումից խուսափելու համար շինարարական մեքենաների տեխ. սպասարկումը իրականացնել մասնագիտացված սպասարկման կետերում 	Կապալառու	"Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ	Ներառված է ծախսերի մեջ
5. Աղմուկ և թրթռում	<ul style="list-style-type: none"> Կանգնեցնել շինարարական աշխատանքները գիշերային ժամերին Շինարարական տեխնիկայի կանոնավոր ստուգում և տեխնիկական սպասարկում Աշխատողների համար աղմուկի մակարդակը պետք է պահպանվի 80 dB (A)-ից ցածր: Այս արժեքը գերազանցելու դեպքում աշխատողներին պետք է տրամադրվեն հատուկ պաշտպանիչ ականջակալներ 	Կապալառու	"Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ	Ներառված է ծախսերի մեջ
6. Կենսաբազմազանություն	<ul style="list-style-type: none"> Աշխատանքների իրականացման ընթացքում չօգտագործել արգելված թունաքիմիկատներ Անհարժեշտության դեպքում մշակել 	Կապալառու	"Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ	Ներառված է ծախսերի

Շրջակա միջավայրի հարաչափեր	Միջոցառումներ	Պատասխանատու	Վերահսկող	Արժեքը
	գործողությունների պլան, հիմնվելով ՀՀ կառավարության "ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին" թիվ 781-Ն որաշման դրույթների հիման վրա		ցիչ	մեջ
7. Արտակարգ իրավիճակներ	<ul style="list-style-type: none"> • Ճինարարական մեքենաների շահագործման պատշաճ կառավարում • Հարակից համայնքներում բուժկենտրոնների նույնականացում՝ վնասվածք ստացած աշխատողներին հրատապ բուժօգնություն ցուցաբերելու համար • Վարորդների առողջության բուժ. գնևում • Յուղի արտահոսքից խուսափելու համար շինարարական մեքենաների տեխ. սպասարկումը իրականացնել մասնագիտացված սպասարկման կետերում • Մինչ աշխատանքների մեկնարկը բոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների: Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատաքնի ղեկավարը • Մինչ աշխատանքների մեկնարկը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հագեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկողիկով • Բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական և կոլեկտիվ պաշտպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժ.օգնություն, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի մոտակա բժշկական հաստատությունը 	Կապալառու	"Ջրմուղկոյուղի" ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ	Ներառված է ծախսերի մեջ

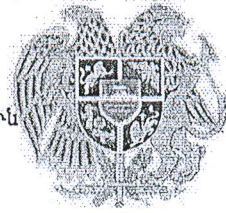

"Լճաշեն և Ծովագյուղ համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող 400-500 մմ տրամագծի պողպատե խողովակաշարի ապամոնտաժում"
աշխատանքային նախագիծ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

Ջավելվածների մաս

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՄԵՎԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐԿ»
ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

REPUBLIC OF ARMENIA
MINISTRY OF ENVIRONMENT
"SEVAN NATIONAL PARK"
STATE NON-COMMERCIAL ORGANIZATION

Տնօրեն

DIRECTOR

ք. Սևան, Կ. Բանակի 56, հեռ. ֆաքս. (0 261) 2-40-44, 2-13-38
Sevan, K. Banaki 56, phone, fax: (0 261) 2-40-44, 2-13-38
WEB: www.sevanpark.am, e-mail: SevanAP@inbox.ru

N 25-1006

« 14 » 10, 2019թ.

«Զրմուղկոյուղի» ՓԲԸ սնանկության գործով
կառավարիչ պարոն Գ. Ավագյանին

Հարգելի պարոն Ավագյան

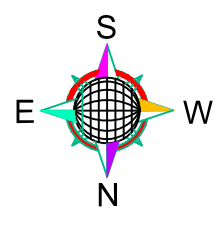
Ի կատարումն վարչապետի 2019թ. ապրիլի 15-ի N02/12.4/17623 հանձնարարականի, հայտնում եմ, որ Ձեր ենթակայության ներքո՝ «Սևան» ազգային պարկի 1905.0 մետր բացարձակ նիշից ցածր տարածքներում գտնվող շենք-շինությունները և ենթակառուցվածքները (ջրագծերը և այլն) անհրաժեշտ է սեղմ ժամկետներում ապամոնտաժել և տեղափոխել: Ողջամիտ ժամկետներում նշված աշխատանքները Ձեր կողմից չկատարելու դեպքում կկիրառվեն օրենքով նախատեսված միջոցներ:

Հարգանքով՝

Վ. Գուլանյան

Ա. Հունանյան
(0261) 2 40 44

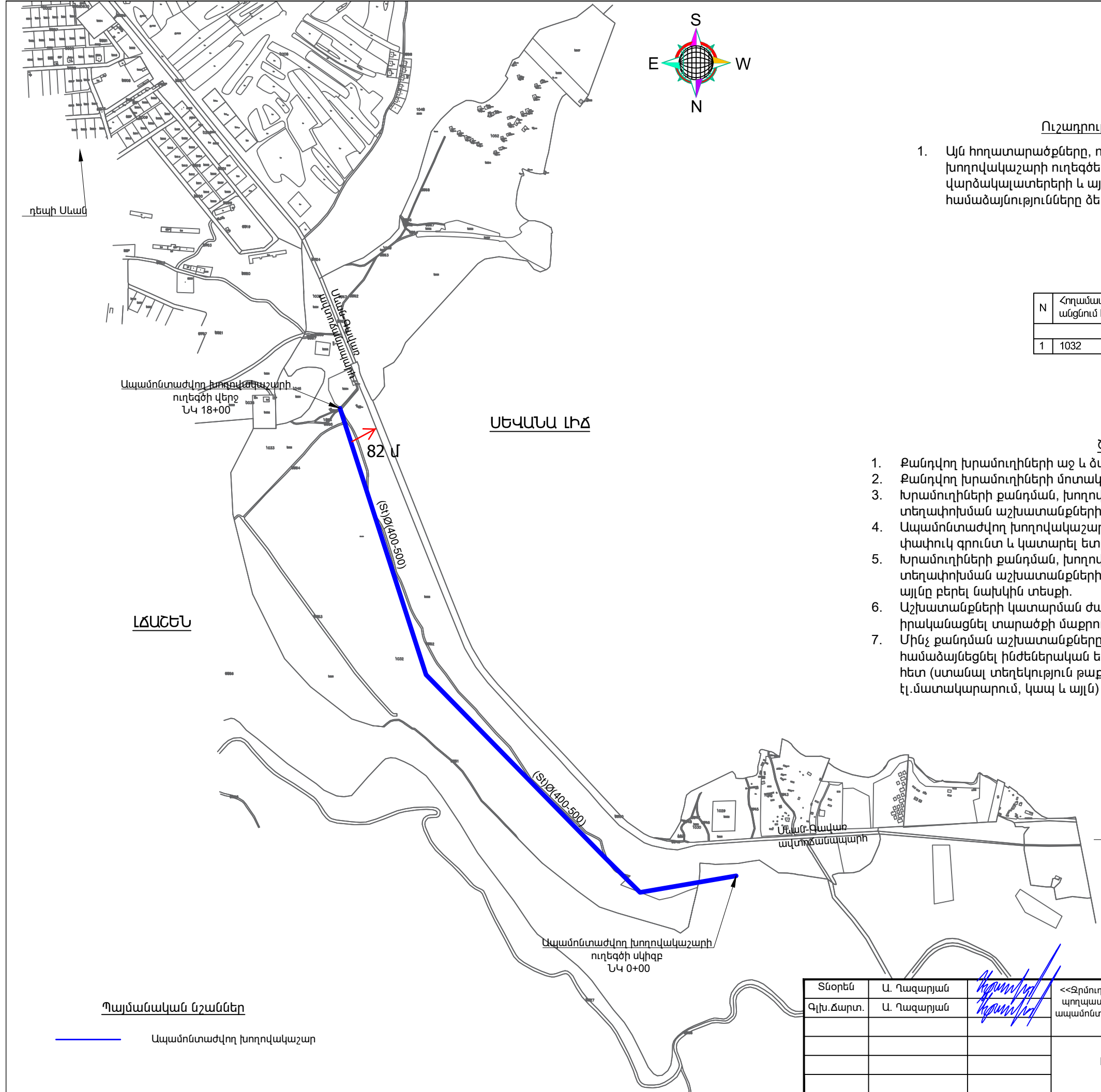

Ուշադրություն

- Այն հողատարածքները, որոնցով անցնում է խողովակաշարի ուղեգծերը, սեփականատերերի, վարձակալատերերի և այլ մարմինների հետ համաձայնությունները ձեռք է բերում պատվիրատուն:

N	<ողանալի ծածկագիրը, որով անցնում է խողովակաշարը
Լճաշեն հատված	
1	1032

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ

- Քանդվող խրամուղիների աջ և ձախ երկայնքով տեղադրել անվտանգության ժապավեն:
- Քանդվող խրամուղիների մոտակայքում տեղադրել նախազգուշացման նշաններ
- Խրամուղիների քանդման, խողովակների ապամոնտաժման և դուրս բերման ու տեղափոխման աշխատանքների ժամանակ պահպանել անվտանգության կանոնները.
- Ապամոնտաժվող խողովակաշարի ծավալը լրացնելու համար շին.հրապարակ բերել փափուկ գրունտ և կատարել ետլիցք
- Խրամուղիների քանդման, խողովակների ապամոնտաժման և դուրս բերման ու տեղափոխման աշխատանքներից հետո հողաբուսական ծածկույթը, ճանապարհները և այլնը բերել նախկին տեսքի.
- Աշխատանքների կատարման ժամանակ և հետո ուղեգծի ամբողջ երկայնքով իրականացնել տարածքի մաքրում, շին.աղբի հավաքում և տեղափոխում.
- Մինչ քանդման աշխատանքները սկսելը, խողովակաշարի ուղեգծերի հատակագծերը համաձայնեցնել ինժեներական ենթակառուցվածքները սպասարկող ընկերությունների հետ (ստանալ տեղեկություն թաքնված կոմունիկացիաների վերաբերյալ՝ ջուր, գազ, էլ.մատակարարում, կապ և այլն)

Պայմանական նշաններ

— Ապամոնտաժվող խողովակաշար

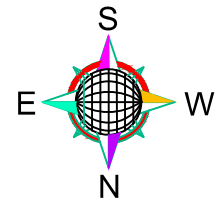
Տնօրեն	Ա. Ղազարյան	<i>Ղազարյան</i>	<<Ջրմուղկոյուղի>> ՓԲԸ-ին պատկանող չշահագործվող պողպատե (ՏՅ)Յ(400-500) տրամագծի խողովակաշարի ապամոնտաժման նախագծային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքներ. Լճաշեն հատված	Պատվիրատու՝ «Ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ		
Գլխ.ճարտ.	Ա. Ղազարյան			Փուլ	Թերթ	Թերթեր
			Իրավիճակի հատակագիծ Մ 1:10000	Ա	6	45
				«ՂԱԶԱՐՅԱՆ ԵՒՆ» ՍՊԸ ՀՀ Ք.Երևան, Մամիկոնյանց 6/35 Email-ghazaryanshin@yandex.ru Հեռ. (+374)98-17-08-88		

Լճաշեն

Ամենամոտ հեռավորությունը
Սևանա լճից 40 մ

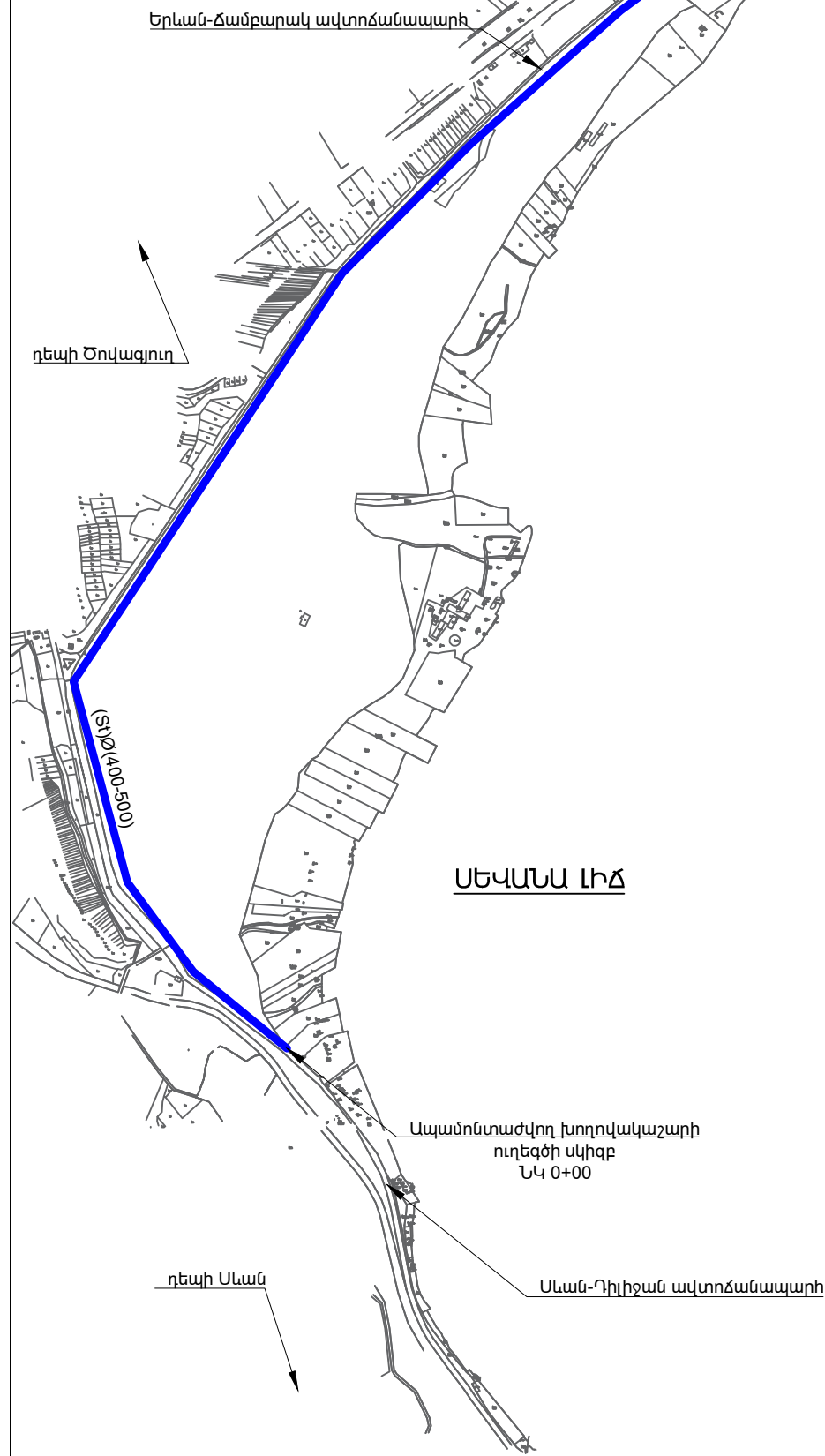

Հեռավորությունը ճանապարհից 15 մ

Ուշադրություն

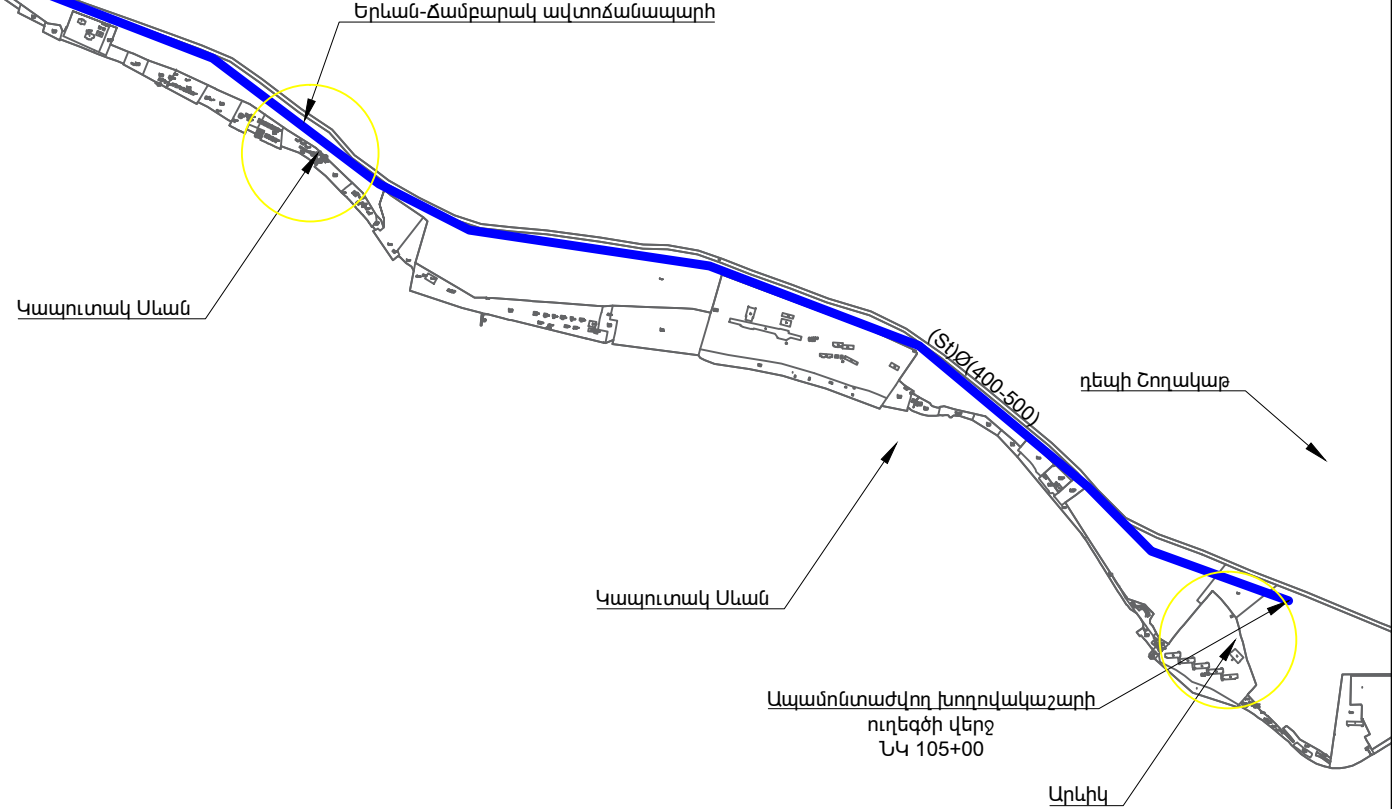
- Այն հողատարածքները, որոնցով անցնում է խողովակաշարի ուղեգծերը, սեփականատերերի, վարձակալատերերի և այլ մարմինների հետ համաձայնությունները ձեռք է բերում պատվիրատուն:

Հավելված 3

ՍԵՎԱՆԱ ԼԻՃ

N	Հողամասի ծածկագիրը, որով անցնում է խողովակաշարը
Շովալյուտ - <<Ախթամար - Արևիկ>> հատված	
1	3204-0005
2	0004
3	0014
4	0352-0002
5	2065-0010
6	0011
7	0012
8	0013
9	0014
10	0016
11	0040
	0019
	2057
12	0022
13	0023
14	0024
15	2066-0001
16	2065-2058
17	0030
18	0050
19	0034
20	0035
	0037
21	0038
22	2067-0003
23	0004
24	0007
25	0008
26	0011
27	0029
28	0013
29	0005
30	0030
31	0009
32	0007
33	0024

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ

- Քանդվող խրամուղիների աջ և ձախ երկայնքով տեղադրել անվտանգության ժապավեն:
- Քանդվող խրամուղիների մոտակայքում տեղադրել նախազգուշացման նշաններ
- Խրամուղիների քանդման, խողովակների ապամոնտաժման և դուրս բերման ու տեղափոխման աշխատանքների ժամանակ պահպանել անվտանգության կանոնները.
- Ապամոնտաժվող խողովակաշարի ծավալը լրացնելու համար շին.հրապարակ բերել փափուկ գրունտ և կատարել ետլիցք
- Խրամուղիների քանդման, խողովակների ապամոնտաժման և դուրս բերման ու տեղափոխման աշխատանքներից հետո հողաբուսական ծածկույթը, ճանապարհները և այլնը բերել նախկին տեսքի.
- Աշխատանքների կատարման ժամանակ և հետո ուղեգծի ամբողջ երկայնքով իրականացնել տարածքի մաքրում, շին.աղբի հավաքում և տեղափոխում.
- Մինչ քանդման աշխատանքները սկսելը, խողովակաշարի ուղեգծերի հատակագծերը համաձայնեցնել ինժեներական ենթակառուցվածքները սպասարկող ընկերությունների հետ (ստանալ տեղեկություն թաքնված կոմունիկացիաների վերաբերյալ՝ ջուր, գազ, էլ.մատակարարում, կապ և այլն)

Պայմանական նշաններ

— Ապամոնտաժվող խողովակաշար

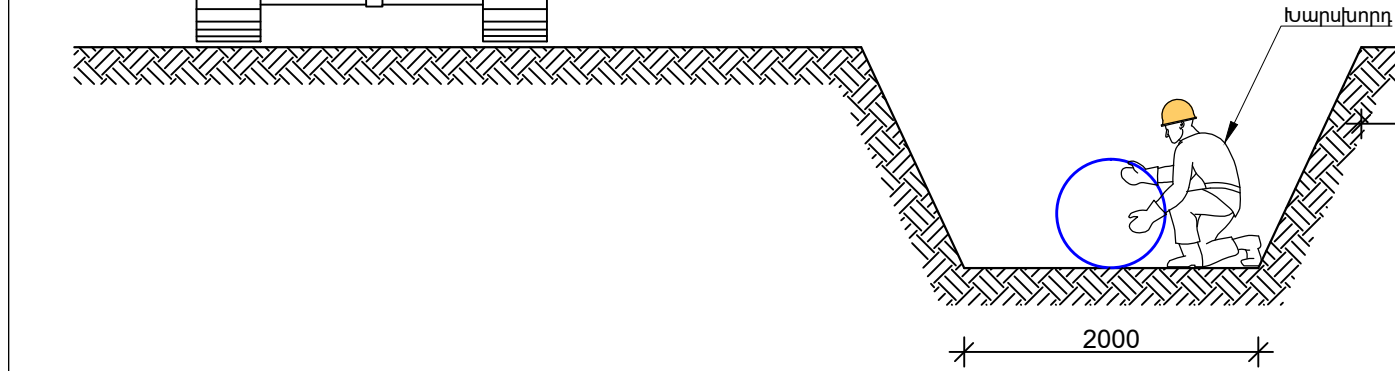
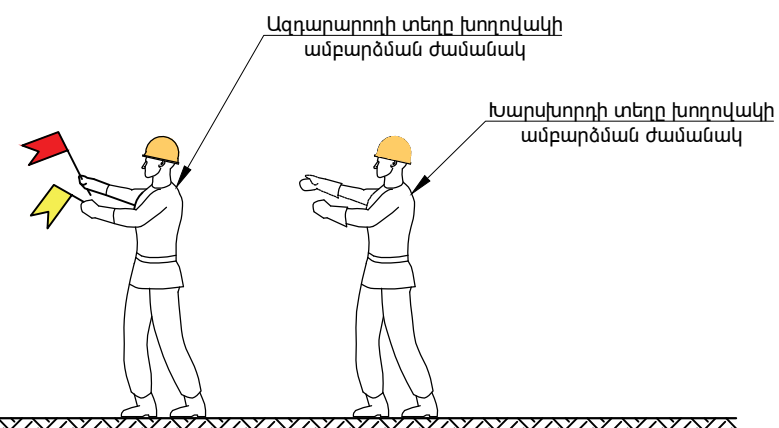
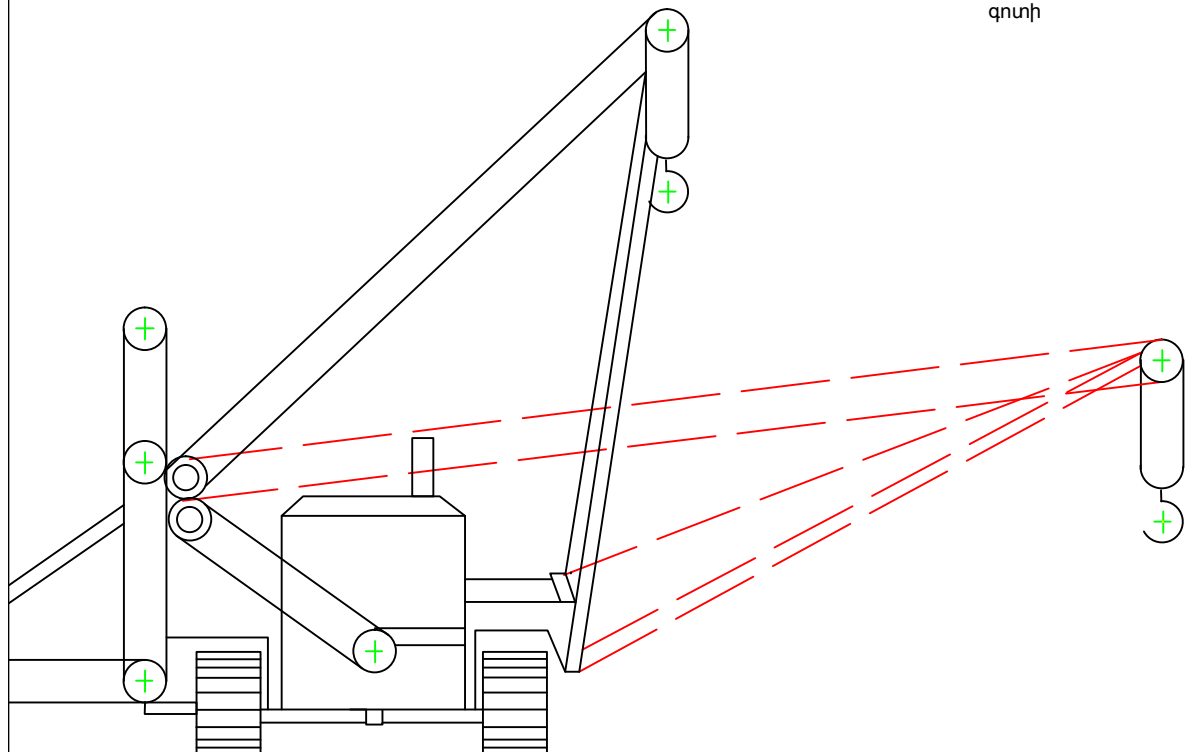
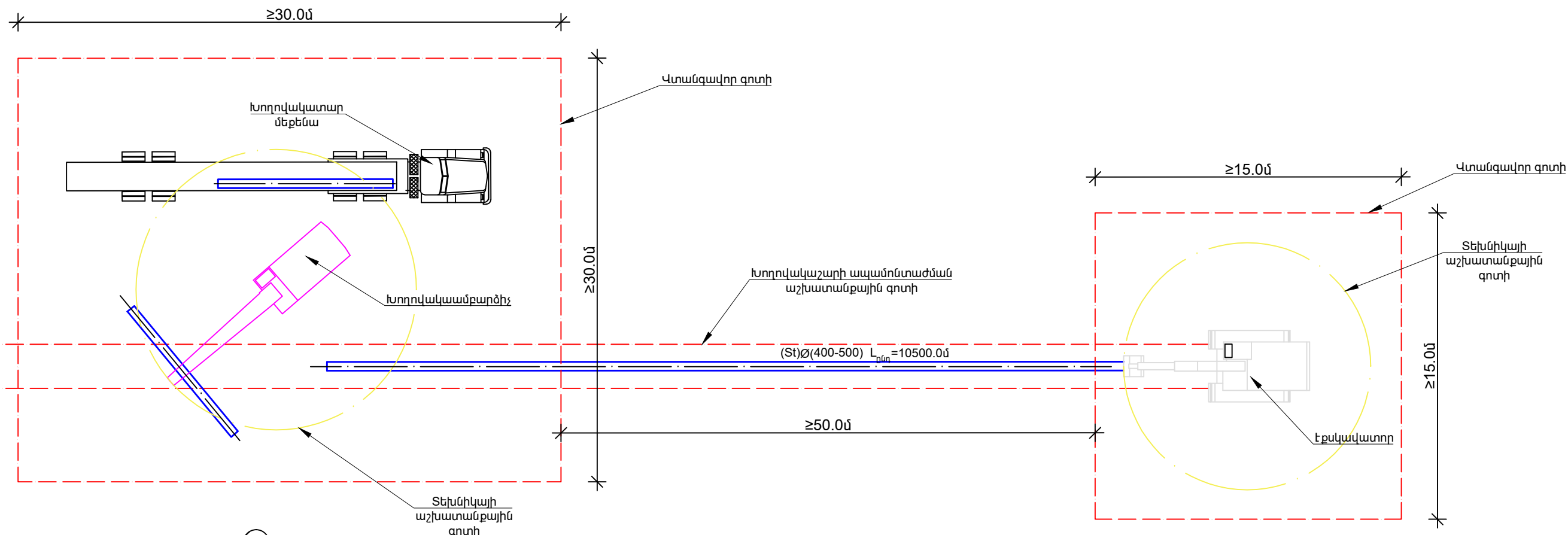
Տնօրեն	Ա. Ղազարյան		<<Ջրմուղկոյուղի>> ՓԲԸ-ին պատկանող չշահագործվող պողպատե (ՏԻ)Ø(400-500) տրամագծի խողովակաշարի ապամոնտաժման նախագծային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքներ. Շովալյուտ - <<Ախթամար - Արևիկ>> հատված	Պատվիրատու՝		
Գլխ. ճարտ.	Ա. Ղազարյան			«Ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ		
				Փուլ	Թերթ	Թերթեր
				Ա	13	45
			Իրավիճակի հատակագիծ Մ 1:20000	«ՂԱԶԱՐՅԱՆ ԵՆ» ՍՊԸ ՀՀ Ք. Երևան, Մամիկոնյանց 6/35 Email-ghazaryanshin@yandex.ru Հեռ. (+374)98-17-08-88		

Ծովագյուղ

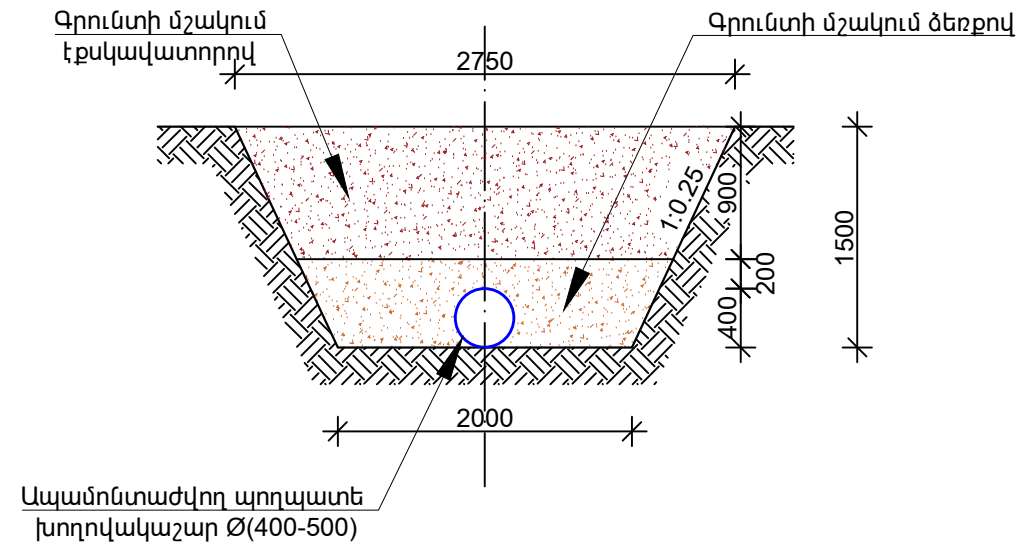
Հեռավորությունը Սևանա լճից 80 մ

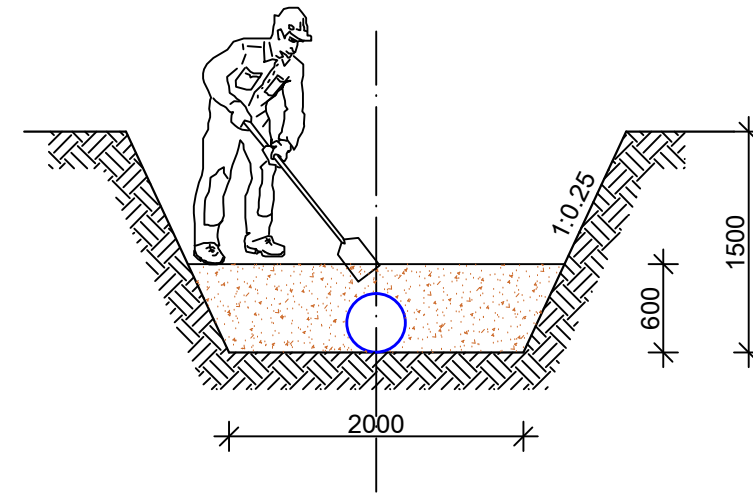
Տնօրեն	Ա. Ղազարյան	<i>Աղապարտ</i>	«Ջրմուկյուղի» ՓԲԸ-ին պատկանող չշահագործվող պողպատե (St)Ø(400-500) տրամագծի խողովակաշարի ապամոնտաժման նախագծային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքներ ծովագյուղ - «Ախթամար - Արևիկ» հատված	Պատվիրատու՝ «Ջրմուկյուղի» ՓԲԸ		
Գլխ. ճարտ.	Ա. Ղազարյան			Փուլ	Թերթ	Թերթեր
				Ա	4	45
			Աշխատանքների կազմակերպման ֆունկցիոնալ սխեմա	«ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՇԻՆ» ՍՊԸ ՀՀ, Ք.Երևան, Մամիկոնյանց 6/35 Email-ghazaryanshin@yandex.ru Հեռ. (+374)98-17-08-88		

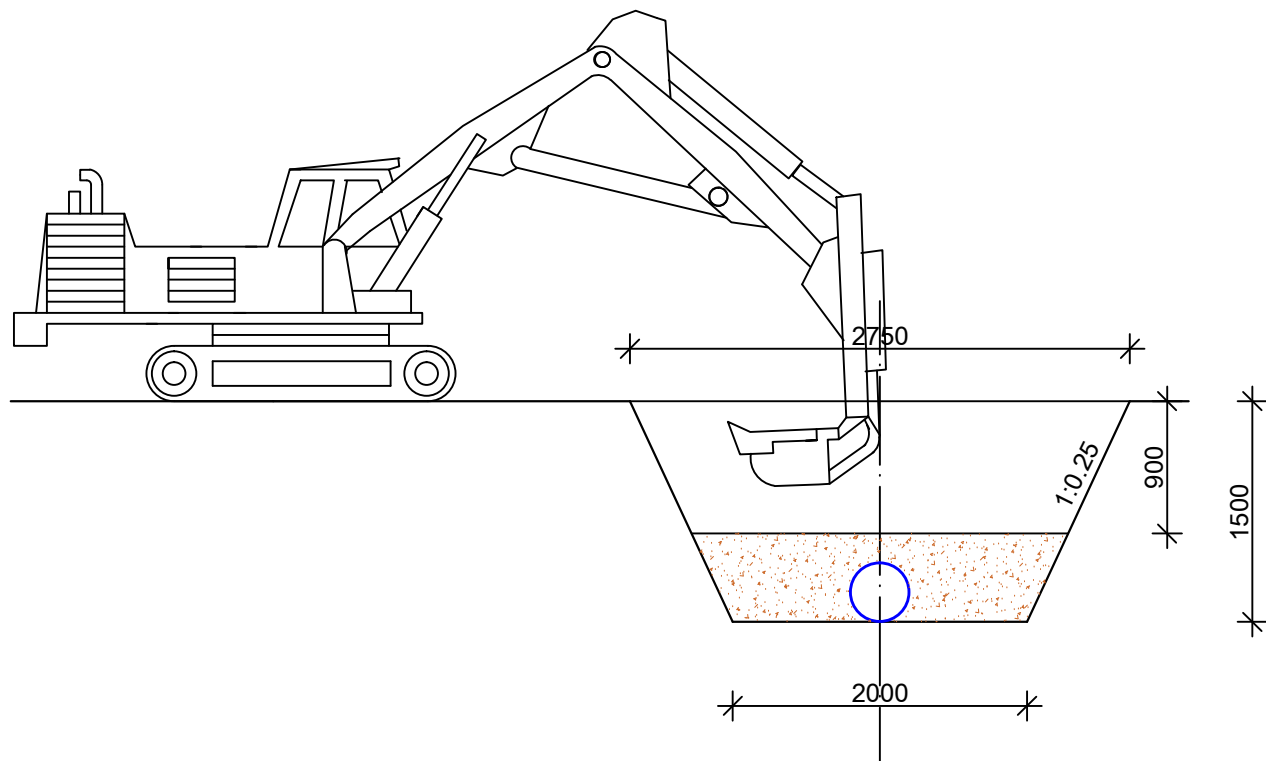
Խրամուղու քանդման լայնական կտրվածք

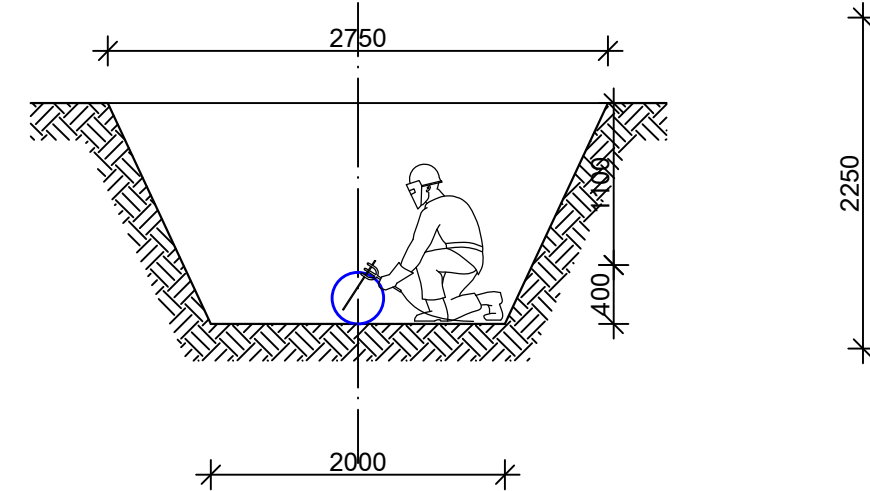
Խրամուղու քանդումն ձեռքով

Խրամուղու քանդումն էքսկավատորով

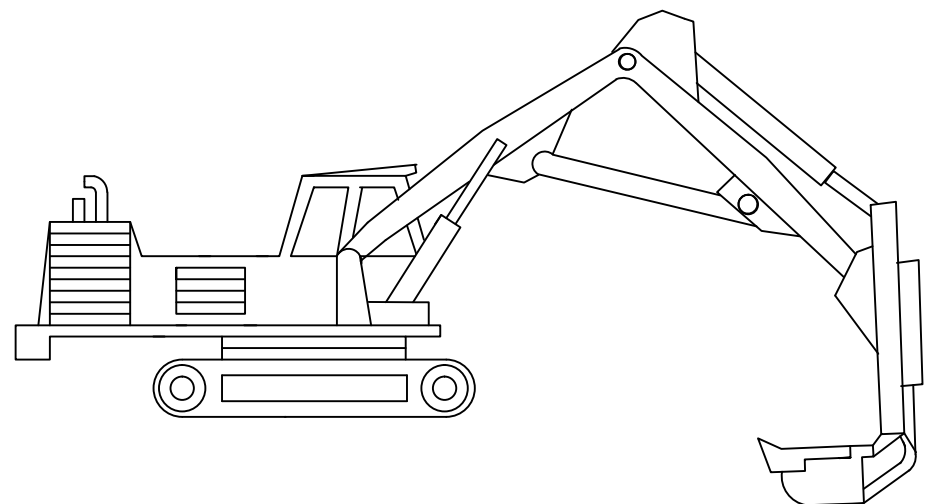

Խողովակաշարի ապամոնտաժման եղանակ

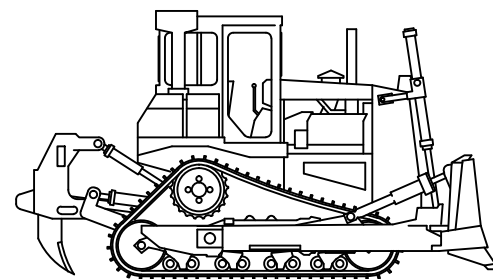

Տնօրեն	Ա. Ղազարյան	<i>Ղազարյան</i>	«Ջրմուղկույուղի» ՓԲԸ-ին պատկանող չշահագործվող պողպատե (St)Ø(400-500) տրամագծի խողովակաշարի ապամոնտաժման նախագծային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքներ	Պատվիրատու՝ «Ջրմուղկույուղի» ՓԲԸ		
Գլխ.ճարտ.	Ա. Ղազարյան	<i>Ղազարյան</i>		Փուլ Ա	Թերթ 44	Թերթեր 45
			Խրամուղու քանդման լայնական կտրվածք, Խրամուղու քանդումն էքսկավատորով, Խրամուղու քանդումն ձեռքով, խողովակի ապամոնտաժման եղանակ	«ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՇՆ» ՍՊԸ ՀՀ Ք.Երևան, Մամիկոնյանց 6/35 Email-ghazaryanshin@yandex.ru Հեռ. (+374)98-17-08-88		

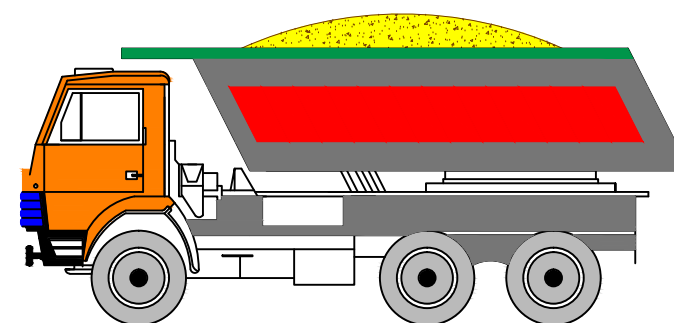
Էքսկավատոր հակադարձ շերտիով

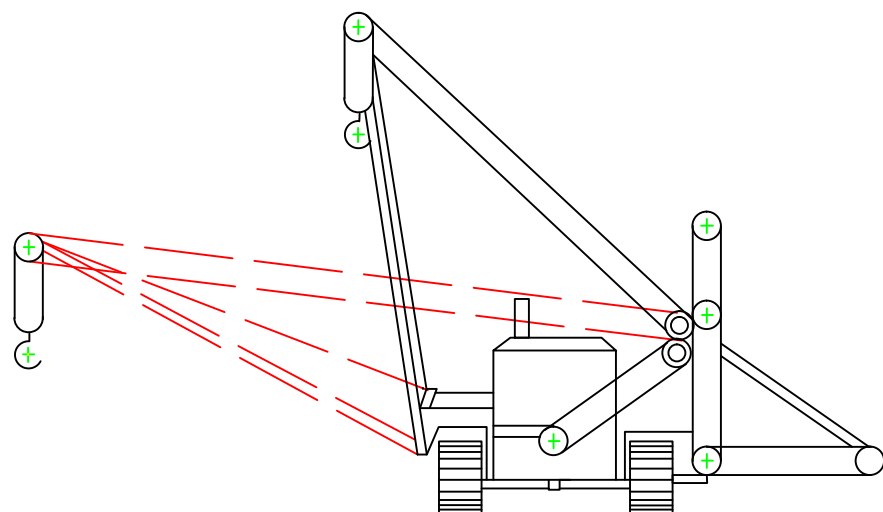
Բուլդոզեր

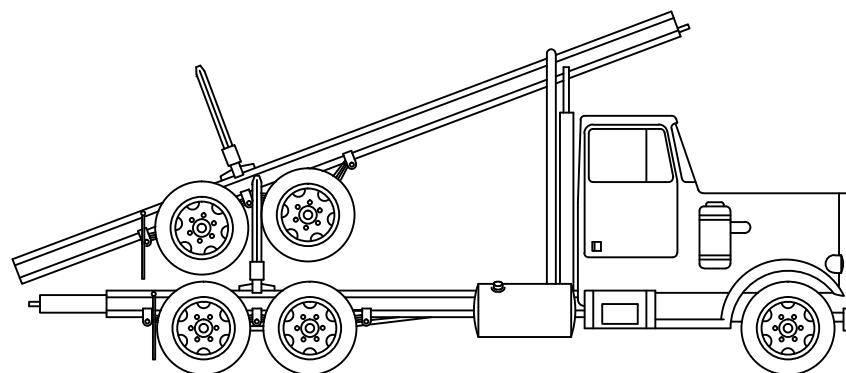
Ինքնաթափ բեռնատար մեքենա

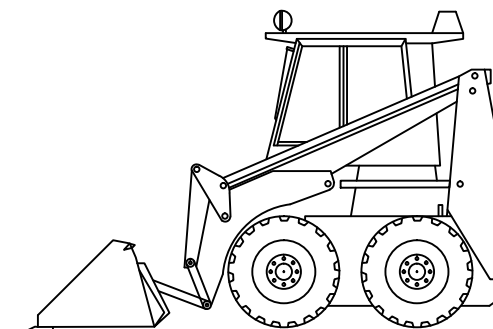
Խողովակաամբարձիչ մեքենա

Խողովակատար մեքենա

Մինի էքսկավատոր

Տնօրեն	Ա. Ղազարյան	<i>Ղազարյան</i>	«Հրմուղկուղի» ՓԲԸ-ին պատկանող չշահագործվող պողպատե (St)Ձ(400-500) տրամագծի խողովակաշարի ապամոնտաժման նախագծային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքներ	Պատվիրատու՝ «Հրմուղկուղի» ՓԲԸ		
Գլխ.ճարտ.	Ա. Ղազարյան			<i>Ղազարյան</i>	Փուլ	Թերթ
				Ա	45	45
			Պահանջվող մեքենա-մեխանիզմներ (նվազագույն պահանջարկ)	«ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՇՆ» ՍՊԸ ՀՀ, Ք.Երևան, Մամիկոնյանց 6/35 Email-ghazaryanshin@yandex.ru Հեռ. (+374)98-17-08-88		
				